

**การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑
ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ
การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ4R**

นางพิชามญช์ อินทะเสโน
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
โรงเรียนสามัคคีศึกษา จังหวัดตรัง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากทักษะการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ หากมนุษย์มีพื้นฐานการอ่านที่ดีก็ย่อมส่งผลให้เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การอ่านยังมีบทบาทสำคัญมากในสังคมปัจจุบันเนื่องจากในปัจจุบันมนุษย์ทุกคนต้องมีการเรียนรู้และค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านหนังสือ ตำรา จุลสาร นิตยสารต่าง ๆ และเนื่องด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้มนุษย์มีช่องทางในการรับรู้ข่าวสาร สาระความรู้ในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น จึงสะท้อนให้เห็นว่าทักษะการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นเป็นอย่างยิ่งในการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ นอกจากนี้การอ่านยังให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านด้วยแม้แต่ในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน ความรู้ส่วนใหญ่ก็ได้มาจากการอ่าน ดังนั้นในโรงเรียนส่วนมากจึงมุ่งที่จะพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ดังที่ ดารณี ศักดิ์ศิริผล และคนอื่นๆ (๒๕๕๑, หน้า ๑) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญยิ่งของการสื่อสารเพื่อการสร้างความเข้าใจ การแสวงหาข้อมูล และที่สำคัญการอ่าน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการฟัง การดู การพูด และการเขียน อย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องตามพัฒนาการและความพร้อมของนักเรียนเป็นรายบุคคล

การอ่านนับเป็นทักษะที่สำคัญที่ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญเนื่องจากทักษะการอ่านจะเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและเป็นทักษะพื้นฐานในการต่อยอดความรู้ในด้านต่าง ๆ หากผู้เรียนมีพื้นฐานด้านการอ่านที่ดีก็ส่งผลให้สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, ๒๕๕๕: ๒ กล่าวว่า ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญของการใช้ภาษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทักษะที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้และการถ่ายทอดทางภาษาคือทักษะการอ่านและการเขียน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ และใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี อีกทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วยการอ่านจึงเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดีจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้อีก ทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่านเพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้นักเรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านจับใจความ นักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ต่ำ ซึ่งสาเหตุสำคัญของปัญหาอาจเป็นเพราะครูขาดเทคนิคและวิธีการเตรียมการสอนที่น่าสนใจ ครูยังสอนเน้นการจำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งกิจกรรมไม่กระตุ้นความสนใจและความต้องการของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่สนใจการเรียนเกิดความเบื่อหน่าย อีกส่วนหนึ่งอาจเกิดจากนักเรียนให้ความสนใจในเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ทำให้ไม่สนใจที่จะอ่านหนังสือ ส่งผลให้ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการจัดการเรียนจะช่วยแก้ปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ให้มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่สูงขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เป็นความรู้พื้นฐานต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และได้ศึกษารูปแบบวิธีการสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำมาพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้น และจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ&R เป็นวิธีการสอนอ่านวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความได้

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (๒๕๔๕, น. ๒๘๙) กล่าวถึงความสำคัญของวิธีการสอนอ่านแบบ SQ๔R วิธีที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดี สามารถบอกรายละเอียด จดจำเรื่องที่อ่าน รวมถึงสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขั้นตอนของวิธีการอ่านแบบ SQ๔R เริ่มจากการให้ผู้อ่านสำรวจ (Survey-S) หรืออ่านบทอ่าน อย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่องแล้วตั้งคำถาม (Question-Q) เพื่อเป็นแนวในการอ่าน และ เพื่อให้การอ่านมีจุดหมายและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้อง จากนั้นให้ผู้อ่านอ่านบทอ่าน อย่างละเอียด (Read-R) เพื่อค้นหาคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ แล้วให้จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ สำคัญ และสิ่งจำเป็นของเรื่องโดยใช้ข้อความอย่างรัดกุม (Record-R) ขั้นตอนต่อมาเป็นการตอบคำถามหรือสรุปสาระสำคัญ (Recite-R) โดยผู้อ่านพยายามใช้ถ้อยคำของตนเองให้มากที่สุด ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่าน (Reflect-R) แสดงความคิดเห็นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

รัตนภรณ์ เลิศคำฟู (๒๕๔๗, น. ๕๘) ได้ใช้วิธีการสอนแบบ SQ๔R ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญพบว่า วิธีนี้สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนดีขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดีมาก นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและต้องการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ๔R จากแนวคิดและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น

ผู้วิจัยในฐานะครูสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีความสนใจและต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านความสามารถในการอ่านจับใจความให้เพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนจึงมีความสนใจการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ๔R และผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนได้รับประโยชน์ และเพื่อให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

๒. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ ๘๐

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จำนวน ๖๕ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ โรงเรียนสามัคคีศึกษา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๓๐ คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

๓. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

๓.๑ ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

๓.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ๑. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ

๒. ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ
การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

๔. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ใช้เวลาในการทดลอง ๑๐ คาบ คาบละ ๕๐ นาที ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ๔R หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยที่สนับสนุนให้นักเรียน มีวิธีการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมความ เข้าใจของผู้อ่าน ผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ โดยประกอบด้วยกระบวนการ ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นสำรวจ (Survey) ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่อ่านอย่างคร่าวๆ เพื่อหา จุดสำคัญของเรื่อง ที่อ่าน โดยใช้เวลาประมาณ ๑ - ๕ นาที

๒. ขั้นตั้งคำถาม (Question) ผู้สอนให้นักเรียนตั้งคำถามที่สัมพันธ์กับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นแนวทางในการอ่าน คำถามจะช่วยให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่อง ได้เร็วขึ้น

๓. ขั้นอ่าน (Read) นักเรียนต้องอ่านข้อความในเรื่องนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดเพื่อค้นหา คำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ ในขั้นขั้นนี้เป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยแท้จริง และตอบคำถาม ที่ตั้งไว้

๔. ขั้นจดบันทึก (Record) นักเรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากเรื่องที่อ่านจากขั้นที่ ๓ โดยมุ่งเน้นจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและจำเป็นโดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมตามความเข้าใจของนักเรียน

๕. ขั้นสรุปใจความสำคัญ (Recite) นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องโดยพยายามใช้สำนวนเป็นภาษาของตนเองพร้อมทั้งบอกรายละเอียดของเรื่องจะทำให้ผู้อ่านระลึกถึงเรื่องที่อ่านถ้าไม่ แนใจให้กลับไปอ่านสิ่งที่ผู้อ่านจดบันทึกไว้

๖. ขั้นทบทวน (Reflect) นักเรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์เรื่องที่ผู้เรียนได้อ่าน แล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องเป็นการทบทวนเรื่องที่อ่านทั้งหมด ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนว่าจดจำหรือเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดมาก น้อยแค่ไหน จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่ชัดเจนและมีความคงทน

๒. ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง คุณภาพการอ่านของนักเรียนที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยกำหนดให้ ผู้เรียนตอบคำถาม ระบุเหตุและผล แยกแยะข้อเท็จจริงกับ ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน และสรุปจับใจความสำคัญของเรื่องได้

๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่จัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

๔. ความพึงพอใจ หมายถึง ความชอบ ความสุข ความสนุกสนาน และความภาคภูมิใจ รวมถึงการให้ความร่วมมือต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

๕. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จำนวน ๑ ห้อง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ จำนวน ๓๐ คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนได้อ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ๔R ที่มีประสิทธิภาพส่งผลให้มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความสูงขึ้นและมีนิสัยรักการอ่าน
๒. ครูได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบ SQ๔R ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความในระดับชั้นอื่น ๆ และภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
 - ๑.๑ ความหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๑.๒ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๑.๓ การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
 - ๑.๔ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - ๑.๕ คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
๒. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ๔R
 - ๒.๑ ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ๔R
 - ๒.๒ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ๔R
๓. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน
 - ๓.๑ ความหมายของการอ่าน
 - ๓.๒ ความสำคัญของการอ่าน
 - ๓.๓ จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - ๓.๔ ความสนใจในการอ่าน
๔. การอ่านจับใจความ
 - ๔.๑ ความหมายของการอ่านจับใจความ
 - ๔.๒ จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ
 - ๔.๓ ความสำคัญของการอ่านจับใจความ
 - ๔.๕ การประเมินผลการอ่านจับใจความ
๕. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๕.๑ ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๕.๒ แบบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๕.๓ คุณภาพของแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๕.๔ ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๕.๕ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๕.๖ ประเภทของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๕.๗ วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๕.๘ ประโยชน์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
๖. แผนการจัดการเรียนรู้
 - ๖.๑ ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
 - ๖.๒ ความสำคัญของการวางแผนการจัดการเรียนรู้

๖.๓ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

๖.๔ ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

๗. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ งานวิจัยในประเทศ

๗.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

๘. กรอบแนวคิดการวิจัย

๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๑ ความหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลาง เป็นหลักสูตรในส่วนที่กำหนดโดยหน่วยงานส่วนกลาง (สพฐ.) เพื่อให้ทุกโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน หลักสูตรแกนกลางระบุสิ่งที่จำเป็นสำหรับพัฒนาเยาวชนคนไทยทุกคนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญทางวิทยาการในโลกยุคปัจจุบัน

๑.๒ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๓ การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ชัดเจนเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม โดยจัดให้มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้ แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง และสังคม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

๑.๔ สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดไว้ ๕ สาร ๕ มาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

สารที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สารที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๑.๒ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สารที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สารที่ ๔ หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สารที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๑.๕ คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจาก สิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

๒. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจัย และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

๓. พูดยแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัย ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบมีศิลปะในการพูด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ มีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

๔. เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลี สันสกฤต คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

๕. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดี วรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

๒. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ๔R

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ๔R เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนอ่านแบบ SQ๓R ที่ โรบินสัน (Robinson ๑๙๖๑: ๒๙- ๓๐ อ้างถึงใน อรรถวุฒิตรากิจจรกุล ๒๕๔๒: ๓๐- ๓๒) ได้นำเสนอไว้ต่อมา ในปี ๑๙๘๔ วอลเตอร์พอค (Walter Pauk) ได้นำเสนอแนะวิธีการสอนอ่านแบบ SQ๔R โดยมีการเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) สำหรับสุนทรสนธิพานนทและคณะ(๒๕๔๕: ๒๘๙-๒๙๐) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า SQ๔R เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียน เข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความของเรื่องได้ดีบอกรายละเอียด จดจำเรื่องที่อ่านและสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

๒.๒ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ๔R

๑) ขั้นเตรียม/ขั้นนำเขาสู่บทเรียน เป็นขั้นที่จัดบรรยากาศให้รู้สึกสบาย คลายเครียด เสนอสิ่งเราเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนบทใหม่การเสนอเนื้อหาใหม่สำหรับการอ่านการสนทนากำหนดให้ผู้เรียนเตรียมมาเองหรือผู้สอนจะ เป็นผู้จัดเตรียมก็ได้เพราะการสอนมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันเพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้เป็นของจริง (Authentic Materials) เช่น ใบโฆษณา ขาว จดหมาย ใบสมัครงาน จุลสาร

๒) ขั้นสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ๔R มี ๖ ขั้นตอน (สุภาวดี ยนต์ชัย, ๒๕๕๖:๔๗) คือ

๒.๑) Survey (S) การสำรวจหรือการอ่านเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญเรื่องการอ่านในขั้นนี้ไม่ ควรใช้เวลาเนิ่นนานเกินไป อ่านอย่างคร่าว ๆ จะทำให้ผู้อ่านเรียบเรียงแนวคิดต่าง ๆ ได้

๒.๒) Question (Q) การตั้งคำถามจะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็นดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญที่สุดคือ คำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่ควรอ่านในเวลาเดียวกันก็ควรต้องถามตัวเองว่าใจความสำคัญที่ ผู้เขียนกำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไรและเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบาง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไร ก็ตามพยายามตั้งคำถามให้ได้เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปเป็นไปอย่างมีจุดหมาย และสามารถจับประเด็นได้ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด

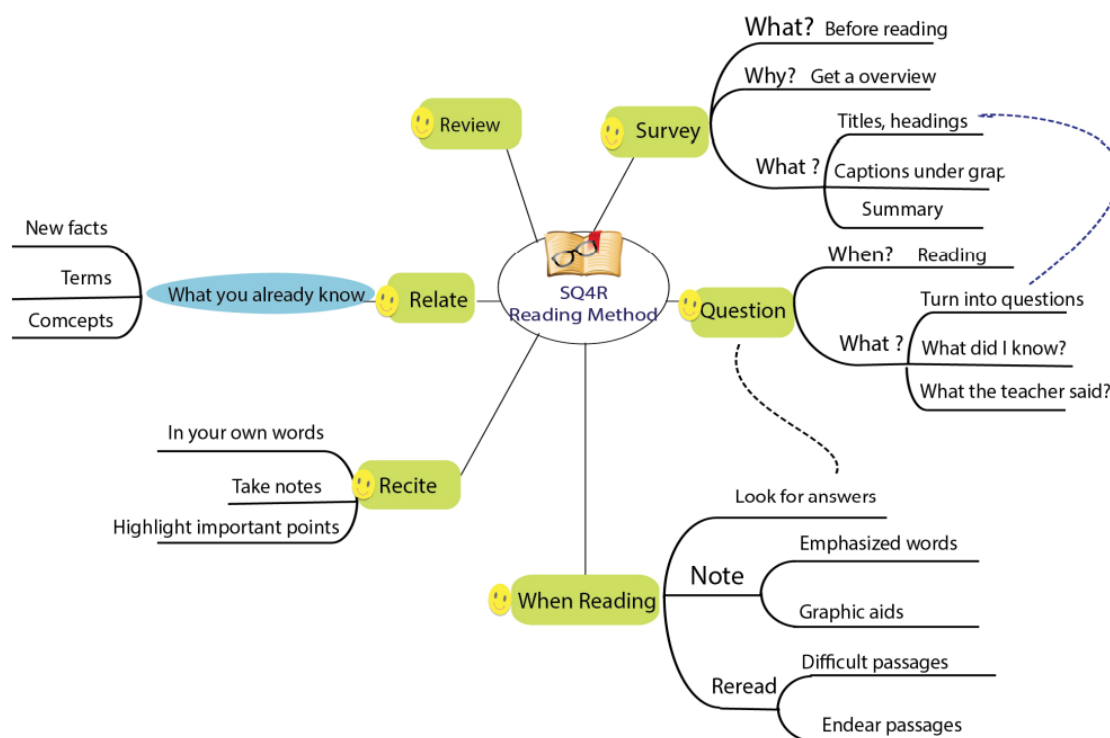
๒.๓) Read (R) การอ่านขอความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและในขณะเดียวกันก็ค้นหา คำตอบสำหรับการตั้งคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นนี้จะได้อ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริง ขณะที่อ่านอยู่ ถ้านึกคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธีการจดบันทึกลงในที่ว่างริมหน้าหนังสือก่อนแล้วตั้งใจอ่านต่อไปจนกว่าจะได้คำตอบที่ต้องการ

๒.๔) Record (R) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากขั้นตอนที่ ๓ ในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่น่าสนใจ โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

๒.๕) Recite (R) ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเองเพื่อง่ายต่อการจดจำถ้ายังไม่แน่ใจในบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

๒.๖) Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องตอบทอ่านที่ผู้เรียนอ่านบางครั้งอาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

ขั้นสอน ๖ ขั้นตอน แสดงตามแผนภาพที่ ๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๑ ผังขั้นตอนของเทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ4R

ที่มา: ปรับปรุงจาก <http://mappio.com/mindmap/i-am-a-mind-mapper/sq4r-reading-method>

๓) ขั้นสรุปและประเมินผล เมื่อจบขั้นตอนวิธีการสอนแบบ SQ๔R แล้วผู้สอนจะต้องมีการวัดผล ประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินผลความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียน และช่วยให้ ผู้เรียนที่อ่อนโดยการอธิบายเพิ่มเติมให้แบบฝึกมากขึ้นหรือสำหรับผู้เรียนดีก็อาจให้แบบฝึกหัดเสริม ทักษะเพิ่มมากขึ้นก็ได้

๓. ประโยชน์และข้อจำกัดของวิธีสอนแบบ SQ๔R

๓.๑ ประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ๔R การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ๔R นี้ทำให้ผู้เรียนประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดย ไม่ได้ตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้า จะทำให้การอ่านไม่มีจุดมุ่งหมาย ที่แน่นอนว่าต้องการอะไรหลังการอ่าน อ่านแล้วอาจจะจับ จุดสำคัญหรืออ่านไปแล้วใช้จุดมุ่งหมายเหมือนกับการ เหยี่ยงแห ไม่รู้ว่าจะจับอะไร ได้อะไรหรือไม่ แต่ถ้ามมีการใช้คำถามจะ ช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากคำถามและ พยายามหาคำตอบเมื่อผู้สอนถาม ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียน อ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้ แล้วจะทำให้เขาใจดีขึ้น

๓.๒ ข้อจำกัดของวิธีการสอนแบบ SQ๔R

- ๑) ผู้สอนจะต้องมีความคล่องทางด้านภาษาพอประมาณที่จะช่วยเหลือชี้แนะผู้เรียน
- ๒) ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมเนื้อหา หรือกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัย นาสใจ ทັນสมัยและ ต้อง คำนึงถึงความสามารถ ความรู้ดั้งเดิมของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ๓) วิธีสอนชนิดนี้ไม่มีขั้นตอนสำหรับสอนโครงสร้างภาษาและศัพท์ใหม่ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้อง สอดแทรก ขั้นตอนนี้ในจังหวะที่เหมาะสม เพราะในผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้สอนจำ เป็นจะต้องทบทวนหรือ สอนโครงสร้างและคำศัพท์ให้

๕. สรุป

SQ๔R เป็นนวัตกรรมด้านการสอนรูปแบบหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการอ่านเพื่อจับใจความของนักเรียนได้ รูปแบบนี้มี ๖ ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย

- ๑) Survey (S) การสำรวจหรือการอ่านเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ
- ๒) Question (Q) การตั้งคำถามจะ ทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น
- ๓) Read (R) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและในขณะเดียวกัน ก็ค้นหา คำตอบสำหรับการตั้งคำถามที่ตั้งไว้
- ๔) Record (R) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากขั้นตอนที่ ๓ ในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเเน โดยใช่ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน
- ๕) Recite (R) ผู้เรียนสรุปใจความ

๓. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน

๓.๑ ความหมายของการอ่าน

วิจิตรา แจ้งพร้อม (๒๕๕๑, หน้า ๑๑) สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปล ความหมายของตัวอักษรตลอดจนสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการความคิด อาศัยความรู้ และ ประสบการณ์เดิมในการแปลความและตีความหมายจากสิ่งที่อ่าน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการอ่าน

สำลี รักสุทธี (๒๕๕๓, หน้า ๕) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การตีความจาก ตัวอักษรที่ปรากฏในสื่อพิมพ์ต่าง ๆ ออกมาเป็นการรับรู้ข้อมูลความรู้ และความเข้าใจของผู้อ่าน

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๔, หน้า ๑๕๐๔) ให้ความหมายของคำว่า “อ่าน” หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ, ถ้าวอกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง, ถ้าไม่ออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ, สังเกตหรือพิจารณาเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ

दारुंग หนูขาว (๒๕๕๕, หน้า ๑๘) สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การใช้สายตา สัมผัสตัวอักษร พยายามแปลสัญลักษณ์ การรับรู้ และแปลความหมายของตัวอักษรเครื่องหมาย สามารถเข้าใจ ความหมายของคำ วลี ประโยค อาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมในการแปลความและตีความทำให้เกิดความ เข้าใจความหมายที่สื่อ ความต้องการของผู้เขียนทั้งในรูปธรรมและนามธรรม

เบญจศักดิ์ เจริญมหาวิทย์ (๒๕๖๑, หน้า ๒) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การ รับสารหรือการรับข้อมูลของสารที่อ่านหรือข้อความนั้น

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การใช้สายตาสัมผัสตัวอักษร เพื่อแปลความหมายของตัวอักษรนั้นข้อมูลที่ ได้รับมาโดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์เดิมเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งการอ่านจะแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ อ่านในใจ และอ่านออกเสียง

๓.๒ ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาและการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการ แสวงหาความรู้ ช่วยพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ เพิ่มพูนความรู้ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ มีนักการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (๒๕๕๓, หน้า ๑๒๘-๑๒๙) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

๑. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่าน ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้ และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

๒. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่น ร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านการกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ใน สังคม

๓. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุง และพัฒนาอาชีพ หรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

๔. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคง ปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่

๕. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและ กว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่า เป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

๖. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิด นับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่าน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

๗. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น ศิลาจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี ฯลฯ จะช่วย ให้อนุชนรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (๒๕๕๗, หน้า๗-๘) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

๑. จะช่วยสร้างความคิดให้เกิดขึ้นกับผู้อ่าน ทั้งนี้เพราะสารแต่ละประเภท ผู้เขียนได้สอดแทรกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการนำเสนอให้ผู้อ่านรู้จัก นอกจากนั้นยังได้สอดแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนลงไปในเนื้อหา นอกจากจะได้รับความรู้และความคิดของผู้เขียนแล้วยังทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดใหม่ที่จะเป็นของตนเอง โดยอาศัยแนวทางการคิดของผู้เขียนเป็นพื้นฐาน

๒. จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับผู้อ่านสารแต่ละประเภทจะสอดแทรกความรู้ที่ต่างกัน บางเรื่องอาจเกี่ยวกับการเรียน บางเรื่องอาจเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน รวมถึงอาจมีความรู้ใหม่ที่ช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมที่อยู่ใกล้ตัว หรือสังคมที่อยู่ไกลออกไปแล้วแต่มีความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น

๓. จะช่วยทำให้เกิดทักษะการสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่าน กล่าวคือ ข้อมูลที่ปรากฏในสารมักจะกระจัดกระจาย ดังนั้นการอ่านจะช่วยให้ผู้อ่าน จัดข้อมูลเป็นหมู่พวก แล้วสรุปแต่ละพวกให้เหลือแต่แก่นหรือแนวคิดเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๔. จะช่วยทำให้เข้าใจสังคม เพราะสารแต่ละยุคสมัยเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของสังคม ดังนั้นการอ่านจึงมีคุณค่าที่ช่วยทำให้เห็นฉากของสังคมในอดีต ปัจจุบัน และรวมถึงอนาคตซึ่งต้องการบุคคลที่มีความสามารถมาช่วยตัดสินใจความถูกต้องในเหตุการณ์เหล่านั้น ทั้งนี้โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการอ่านเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจนั่นเอง

๕. จะช่วยให้เห็นรูปแบบของสารประเภทต่าง ๆ สารแต่ละประเภทย่อมมีรูปแบบของการนำเสนอที่แตกต่างกัน เช่น การนำเสนอสารวิชาการให้ความรู้ย่อมมีรูปแบบ การอ่านสารประเภทย่อมเห็นข้อที่แตกต่างจากสารบันเทิง ซึ่งมีรูปแบบของการนำไปสู่การพัฒนาอัตราเร็วในการอ่านให้สูงขึ้น

จากการที่มีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการอ่านนั้น จึงสรุปได้ว่าการอ่านมีความสำคัญมากในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเริ่มตั้งแต่เด็กซึ่งการอ่านมีความสำคัญต่อการศึกษาล่าเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษการอ่านก็มีส่วนสำคัญในการพัฒนาความรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มพูนมากขึ้น ดังนั้นการเรียนรู้จุดมุ่งหมายของการอ่าน จะช่วยให้เห็นความสำคัญต่อการอ่านมากขึ้น

๓.๓ จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือไม่ว่าจะเป็นหนังสือประเภทใดก็ตาม ผู้อ่านย่อมมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน ซึ่งจุดมุ่งหมายของการอ่าน มีดังนี้

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (๒๕๕๑, หน้า ๓๐) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน ดังนี้

๑. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ได้แก่ การอ่านหนังสือจากหนังสือประเภทตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือหนังสือผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลาย เพราะความรู้ในวิชาหนึ่งอาจไปช่วยเสริมในวิชาหนึ่งได้

๒. การอ่านเพื่อแสวงหาความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง แต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

๓. การอ่านเพื่อแสวงหาข่าวสารความคิด ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ รายงานต่าง ๆ ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลายจากเอกสาร วารสาร สื่ออื่น ๆ ไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อที่เสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้มุมมองที่กว้างขึ้นอันจะช่วยให้เรามีเหตุผลอื่น ๆ มาประกอบพิจารณา วิเคราะห์ได้หลายมุมมองมากขึ้น

๔. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจง แต่เป็นการอ่านเป็นครั้งคราวในเรื่องที่ตนสนใจหรืออยากรู้ เช่น การประกาศต่าง ๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฉลากยา การอ่านข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นานและไม่กระทำทุกวัน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ความรู้ และนำไปใช้หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยงการอ่านสู่การวิเคราะห์ และคิดวิเคราะห์

๕. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

๖. การอ่านเพื่อการพัฒนา และปรับปรุงบุคลิกภาพ เช่น หนังสือการฝึก การพูด การประกอบอาหาร การประดิษฐ์ต่าง ๆ

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (๒๕๕๘, หน้า ๑๒๖) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน ดังนี้

๑. การอ่านเพื่อรับข่าวสาร ข้อมูลที่ได้จะช่วยตัดสินใจในหลาย ๆ เรื่องได้ เช่น ข่าวพยากรณ์อากาศ ช่วยให้ตัดสินใจได้ว่าจะเตรียมตัวอย่างไรก่อนออกจากบ้าน ข้อมูลทางเศรษฐกิจช่วยให้เราวางแผนการใช้จ่ายหรือเก็บออมได้ หรือข่าวภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เราอาจได้มีส่วนช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามกำลัง หรือหาทางป้องกันได้ทันหากภัยนั้นอยู่ใกล้ตัว ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ นี้เป็นสิ่งที่หาอ่านได้ง่ายทั้งจากหนังสือ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ นิตยสาร วารสาร หรือสื่ออื่น ได้แก่ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๒. การอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ การอ่านลักษณะนี้เป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้ได้ความรู้ เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ชัดเจนเพราะการจะสำเร็จการศึกษาต้องผ่านกระบวนการหาเหตุผลของความรู้ รวมทั้งสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญกับการอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ เห็นได้จากการมีห้องสมุดและมีการจัดซื้อหนังสือใหม่ ๆ เข้าห้องสมุดเสมอ ด้วยหวังให้ผู้ศึกษาได้ใช้ประโยชน์จากการอ่านเพื่อพัฒนาเป็นผู้มีความรู้ที่ไม่ใช่ความรู้ที่อยู่ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่เป็นผู้มีความรอบรู้ทั้งเรื่องที่อยู่ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ส่วนผู้ที่พ้นวัยศึกษาแต่ใฝ่หาความรู้ การแสวงหาความรู้จากการอ่านทำให้พัฒนาตนเองให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าเพราะความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้ความรู้ต่าง ๆ ล้าสมัยเร็วขึ้น

๓. การอ่านเพื่อจรรโลงใจ การอ่านในลักษณะนี้มีส่วนช่วยเปิดโลกทัศน์และแง่มุมที่กระทบใจจนกลายเป็นข้อคิดสำหรับการใช้ชีวิตได้ นับเป็นการใช้เวลาอย่างมีคุณภาพ เพราะผลของการอ่านจะช่วยฟื้นฟูเซลล์สมอง จิตใจผ่องใส และมองชีวิตในแง่บวกทำให้สมองพร้อมที่จะใช้คิดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สรุปได้ว่าการที่จะอ่านหนังสือเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้อ่านควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งให้ชัดเจนว่าต้องการทราบเรื่องใด จึงจะทำให้อ่านตรงเป้าหมาย ในขณะที่เดียวกันหากไปตั้งเป้าหมายไว้ก็จะทำให้อ่านไปเรื่อย ๆ โดยไม่ได้รับความรู้ใด ๆ

๓.๔ ความสนใจในการอ่าน

การอ่านถือว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญของการเรียนรู้ และเป็นพื้นฐานของการศึกษาทุกวิชา มีนักการศึกษากล่าวถึงความสนใจในการอ่าน ดังนี้

ดาวรุ่ง หนูขาว (๒๕๕๕, หน้า ๒๙) กล่าวว่า ผู้เรียนที่มีอายุระหว่าง ๖-๑๒ ปี จะมีความสนใจที่จะอ่านหนังสือ ผจญภัย ประวัติบุคคลสำคัญ เรื่องสั้นตลกเบาสมอง กิจกรรมที่มีอยู่ระหว่างวัย เรื่องลึกลับ การทดลอง วิทยาศาสตร์ ผู้สอนจะต้องศึกษาทฤษฎีตามช่วงวัยอายุของผู้เรียนที่จะสอนให้เข้าใจ เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการสอนอ่าน

ประกาศนียบัตร พวป (๒๕๕๕, หน้า ๒๖) กล่าวว่า ความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละวัยแต่ละชั้นมีความสนใจในการอ่านหนังสือแตกต่างกัน เพราะเด็กในวัยที่ต่างกันย่อมมีความสนใจในเรื่องราว หรือสิ่งที่แตกต่างกันตามวัยในประถมตอนปลาย (๑๐-๑๑ ปี) หนังสือที่ควรนำมาฝึกให้อ่านหรือสอนอ่านกับเด็กวัยนี้ ได้แก่ นิทานสุภาษิต นิทานคำกลอนที่ให้อ่านได้ใจ นิทานหรือเรื่องราวที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ นิทานที่ตลกขบขันหรือแสดงความกล้าหาญผจญภัยต่าง ๆ หนังสือแนวคิดต่าง ๆ ในการผจญภัย แสดงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว หนังสือประเภทเรื่องสั้น และบทความจากนิตยสารต่าง ๆ เรื่องเรียงร้อยที่แฝงคุณธรรมสั้น ๆ เช่น นิทานสุภาษิต นิทานคติสอนใจต่าง ๆ นิยายท่องเที่ยวผจญภัย นิทานอภินิหาร นิทานตลก สารคดีท่องเที่ยว ประวัติความเป็นมาของครอบครัวหรือชุมชน เรื่องเกี่ยวกับประเพณี บุญบาปกรรม ประวัติบุคคลสำคัญ วรรณคดี และวรรณคดี

จากที่นักวิจัยได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านจึงสรุปได้ว่า เด็กแต่ละช่วงวัยจะมีความสนใจในการอ่านหนังสือที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นครูควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสนใจของเด็กแต่ละช่วงอายุ และเลือกเนื้อหาที่มีความหลากหลายตรงกับความสนใจ เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่าน

๔. การอ่านจับใจความ

๔.๑ ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะเบื้องต้นที่ผู้อ่านจะต้องฝึกฝนตนเองเพื่อให้สามารถจับใจความของเรื่องที่จะอ่านได้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (๒๕๓๙: ๘๘) กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นกระบวนการที่เข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยคและข้อความที่เป็นสาระสำคัญ

แววมยุรา เหมือนนิล (๒๕๔๑: ๑๗) ได้กล่าวถึงการอ่านจับใจความว่า เป็นความเข้าใจเรื่องที่อ่านในระดับต้น และเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนอ่านจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (๒๕๔๒: ๔๕) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความคือการอ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง จับใจความสำคัญได้ สามารถสรุปได้ ได้ความรู้ จากสิ่งที่อ่านและสามารถตอบคำถามได้ อีกทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

ผกาศรีเย็นบุตร (๒๕๔๒: ๑๓๐) อธิบายความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่าเป็นการอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บเนื้อเรื่อง เก็บจุดมุ่งหมาย เก็บแนวคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

สุปราณีพัทธอง (๒๕๔๕: ๖๕) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า เป็นความคิดสำคัญอันเป็นจุดมุ่งหมายหรือหัวใจของเรื่องที่ผู้เขียนมุ่งสื่อมาให้ผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็นหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ (๒๕๔๗: ๔๒) กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความหมายถึงการจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าผู้เขียนต้องการสื่อสารหรือให้ข้อคิดเห็นอะไรเป็นสำคัญ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (๒๕๔๙: ๑๒๐) กล่าวว่า การอ่านจับใจความหมายถึง การแปลความหมายของอักษรออกมาเป็นความคิด ซึ่งไม่ได้พูดออกมาเป็นเสียงและนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๙: ๕๖) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิในการอ่าน อ่านอย่างรอบคอบ และผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ต้องอ่านหลาย ๆ เที้ยว แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถามเหล่านั้นแต่เพียงสั้น ๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ

จากความหมายของการอ่านจับใจความดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความหมายถึงการเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน สามารถจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญ บอกแนวคิด หรือข้อคิดเห็น จุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนมุ่งสื่อมา ให้ผู้อ่านได้รับ ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร และระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน

๔.๒ จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความมีจุดมุ่งหมายหลายประการตามความต้องการของผู้อ่าน ดังที่มี นักการศึกษาได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้ วรณี โสมประยูร (๒๕๔๔: ๑๒๘) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

๑. สามารถอ่านได้เร็วและจับใจความได้ดี
๒. สามารถเพิ่มพูนความชำนาญในการอ่าน และมีสมาธิในการอ่าน
๓. สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
๔. สามารถนำการอ่านไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. สามารถบอกประโยชน์ของการอ่านและรักการอ่านหนังสือ
๖. สามารถส่งเสริมให้เด็กรู้จักหาความหมายของคำศัพท์ โดยใช้หนังสืออ้างอิง จาก พจนานุกรมหรือพทานุกรม

๗. สามารถส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแวดล้อมและสนใจปัญหาและเหตุการณ์ ประจำวัน โดยการอ่าน ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (๒๕๔๕: ๔๒) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

๑. ให้เข้าใจความที่อ่านได้ดี
๒. ให้มีนิสัยที่ดีในการอ่าน
๓. ให้มีวิจารณ์ญาณในการอ่าน
๔. ให้มีความรักความสนใจในการอ่านอย่างกว้างขวางและสม่ำเสมอ
๕. ส่งเสริมให้อ่านได้รวดเร็ว

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๕: ๑๘๙) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

๑. เพื่อให้รู้จักใจความสำคัญของเรื่องราวเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องของใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
๒. เพื่อนำใจความสำคัญไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นให้เข้าใจ
๓. เพื่อสรุปเนื้อเรื่องที่ได้อ่านนั้นเอาไปใช้ประโยชน์ในการอ่านต่อไป

ศิริพร ลิ้มตระกูล (๒๕๔๗: ๙๙-๑๐๐) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ ดังนี้

๑. ผู้อ่านจับใจความมุ่งอ่านรายละเอียดของเนื้อเรื่องโดยไม่คำนึงถึงอัตรา ความเร็วในการอ่าน เป็นการอ่านอย่างละเอียดเพื่อจะได้ไม่พลาดเนื้อหาสำคัญ ซึ่งผู้อ่านมีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำรายละเอียดของเรื่องไปใช้ประโยชน์ หรืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

๒. ผู้อ่านจับใจความมุ่งอ่านเรื่อง เพื่อเสริมความมั่นใจให้กับตนเอง เป็นการอ่านที่ ผู้อ่านเคยมีความรู้ในเรื่องนั้นมาก่อนแล้วแต่ลืมรายละเอียด จึงต้องอ่านอีกครั้ง ผู้อ่านไม่จำเป็นต้อง อ่านละเอียดทุกตอน แต่จะอ่านจับใจความอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ระลึกได้ เป็นการทบทวนเนื้อเรื่อง เพื่อให้เกิดความมั่นใจ

๓. ผู้อ่านจับใจความมุ่งทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับคำศัพท์ใหม่ ๆ โดยใช้เนื้อหาของเรื่อง เป็นสื่อการอ่านจึงมักให้การสำรวจและตรวจสอบ ซึ่งการอ่านลักษณะนี้ผู้อ่านมักนำไปใช้ประโยชน์ ในการอ่านจับใจความเรื่องที่เป็นวิชาการระดับสูง

๔. ผู้อ่านจับใจความมุ่งอ่านเพื่อพัฒนาความคิดให้กว้างไกล เป็นการอ่านที่ผู้อ่าน ต้องอ่าน อย่างละเอียด เพื่อพัฒนาข้อมูลให้สอดคล้องกับที่เป้าหมายกำหนด เช่นการอ่านโดยใช้วิธีการ คัดคะแนนตามแนววิธีวิทยาศาสตร์ ซึ่งลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการอ่าน จับใจความแล้ววิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าต่อไป

๕. ผู้อ่านจับใจความมุ่งเน้นอัตราความเร็วในการอ่าน เป็นการอ่านที่ผู้อ่าน ต้องการจับใจความสำคัญของเรื่องในเวลาจำกัดและต้องการให้ได้เนื้อเรื่องมากที่สุด

๖. ผู้อ่านจับใจความมุ่งอ่านเพื่อศึกษาเนื้อหาของเรื่องที่ตนไม่เคยมีพื้นฐานความรู้ มาก่อน เป็นการอ่านที่ผู้อ่านมั่นใจวิธีการอ่านจับใจความในลักษณะสำรวจและตรวจสอบ คือในขั้น สำรวจ จะใช้วิธีกวาดสายตาดูเนื้อหาคร่าว ๆ และขั้นสำรวจด้วยการอ่านอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ คือ ให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจในเนื้อความที่ อ่านได้เป็นอย่างดี รวมถึงส่งเสริมให้ผู้อ่านได้เรียนรู้และคุ้นเคยกับ คำศัพท์ใหม่ ๆ ตลอดจนเพื่อพัฒนา ความคิดของผู้อ่านให้กว้างไกลและสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการ อ่านไปใช้ในชีวิตรประจำวันให้เกิด ประโยชน์ต่อไป

๔.๓ ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานในการอ่าน สามารถใช้แสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับ ใจความ ดังนี้

สมบัติ มหารส (๒๕๔๔: ๔๗) ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความ ทำให้ตนมีความฉลาดรอบรู้ และจะเป็นนักปราชญ์ได้ในอนาคต รวมถึงยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความพร้อม พัฒนานิสัยและ ทักษะความรู้ให้นักเรียนทุกคน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (๒๕๔๕: ๑๕๙-๑๖๒) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่าน จับใจความ ว่าการอ่านจับใจความมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ด้วยการพัฒนาความรู้ ของตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยการนำความรู้มาพัฒนาอาชีพและระบบการใช้จ่าย การพัฒนา ด้านสังคมด้วยการนำความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตในครอบครัว

ศิวพร โกศิยะกุล (๒๕๔๖: ๑๓) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความ ว่าการอ่าน จับใจความ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ทำให้ได้รู้จักโลกที่กว้างขึ้น ช่วยในการปรับตัวให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง ทางด้านต่าง ๆ ตลอดเวลา

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ (๒๕๔๗: ๔๒) กล่าวถึงความสำคัญของ การอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ในสังคม โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เพราะการอ่านและการฟังจะทำให้ผู้คนได้รับข่าวสาร ข้อมูลความรู้ และได้รับทราบความเคลื่อนไหวตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้คนในสังคม นอกจากนี้ การอ่านยังสามารถพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอีกด้วย ผู้รับสารจะได้รับประโยชน์จาก การอ่านอย่างเต็มที่ ถ้าผู้รับสารสามารถรับสารที่ผู้ส่งสารส่งให้

อ่านอย่างครบถ้วนและถูกต้อง กระบวนการสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้รับสารสามารถรับสารจากเรื่องที่อ่านได้ก็คือ การจับใจความ ฉะนั้นการจับใจความ จึงนับเป็นหัวใจของการอ่าน

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (๒๕๕๑: ๑๑๑) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ เป็นทักษะเบื้องต้นที่ ผู้อ่านจะต้องฝึกฝนตนเองเพื่อ ให้สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ เพราะจะเป็นส่วนสำคัญที่ ทำให้ผู้อ่าน ทำความเข้าใจ กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่เขียนนำเสนอมายังผู้อ่าน โดยผู้อ่าน ควรเริ่มต้นค้นหาข้อคิดสำคัญที่ปรากฏในเรื่องให้ได้ก่อน แล้วนำข้อคิดที่ได้เหล่านั้นมาประมวล เข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ใจความสำคัญของเรื่องนั้น ๆ ผู้อ่านจึงต้องทำความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมด ทั้งความหมายของคำ ประโยค และเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งบางครั้งความหมายของคำ นั้น ๆ ก็อาจมี นัยสำคัญทางความหมาย ดังนั้นผู้อ่านต้องทำความเข้าใจกับบริบท ของเนื้อหาด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๒: ๒) กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันทั้งใน ด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ รวมทั้งการใช้เวลาว่างก็ใช้การอ่านจับใจความ เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น สารที่อ่านจึงมีทั้งสารวิชาการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ และสารบันเทิงที่ให้ความสนุกสนานคลายความเครียด ไม่ว่าจะเป็น การอ่านสารประเภทใด ก่อนที่ผู้อ่านจะเริ่มเข้าสู่ รายละเอียดของเนื้อเรื่องมักจะค้นหาคำสำคัญ ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องเป็นอันดับแรก เพราะคำสำคัญ จะช่วยให้ผู้อ่านคาดเดาเรื่องราวได้ก่อนที่จะอ่านรายละเอียดต่อไป จากความสำคัญของการอ่านจับใจความดังกล่าวข้างต้น

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ เป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการอ่านเนื้อ เรื่องให้เข้าใจและถือว่าเป็น หัวใจของการอ่านทั่ว ๆ ไป รวมถึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ เพื่อ พัฒนาตนเองในด้าน ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๔ วิธีการอ่านจับใจความ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงวิธีการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

สุพัฒน์ สุขมลสันต์ (๒๕๓๗: ๑๙๐-๑๙๒) ได้กล่าวถึงวิธีการอ่านจับใจความ ดังนี้

๑. วิธีทั่วไป ให้ผู้อ่านตั้งคำถามให้ตนเองเพื่อหาคำตอบว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่อง เกี่ยวกับใครหรือเกี่ยวกับอะไร รวมทั้งค้นหาว่าสาระที่เด่นชัดของเรื่องมีว่าอย่างไร

๒. ในกรณีที่ใจความสำคัญมีชื่อเรื่อง ผู้อ่านสามารถหาชื่อเรื่องของย่อหน้า ที่อ่านได้ โดยสามารถค้นหาใจความสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ ตั้งชื่อเรื่องของย่อหน้า

๒.๒ ค้นหาประโยคที่มีใจความสำคัญของเรื่องแล้วขีดเส้นใต้ หรือสรุปใจความ สำคัญของเรื่องเอง โดยการอนุมานความหมายของเรื่องจากรายละเอียดต่าง ๆ ภายในเรื่องนั้น

๓. วิธีเขียนใจความสำคัญที่ผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้แน่ชัดเนื่องจาก ในบางย่อหน้า ผู้เขียนไม่ได้ระบุใจความสำคัญไว้แน่ชัด ผู้อ่านไม่อาจจะหาประโยคใด ประโยคหนึ่งที่มีใจความสำคัญ ทั้งหมดได้ จึงต้องเขียนใจความสำคัญเองซึ่งมีวิธีการทำได้ดังต่อไปนี้

๓.๑ พยายามรวบรวมความคิดที่ได้จากการอ่าน รายละเอียดทั้งหมดของ ย่อหน้าว่าเรื่องที่ กำลังอ่านอยู่นั้น ผู้เขียนพยายามบอกอะไรแก่ผู้อ่าน โดยสังเกตจากคำบางคำหรือ ข้อความที่ให้ความหมายโดยนัยจากในเรื่อง

๓.๒ ลองเขียนประโยคสมบูรณ์ที่ระบุ ก) ชื่อบุคคล หรือ สิ่งของในเรื่อง และ ข) บอกว่าบุคคล หรือสิ่งของนั้นกำลังทำอะไร

๓.๓ อ่านเรื่องทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง อย่าอ่านข้อความ ย่อหน้าเพียงบางประโยค เท่านั้นแล้ว

ตัดสินใจว่าใจความสำคัญอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่ง เพราะถ้าผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้อย่าง แน่ชัดแล้ว สารจากบางประโยคจะเป็นเพียงใจความที่ (narrow idea) หรือเป็นรายละเอียด

๓.๔ ตรวจสอบดูว่า ประโยคที่ผู้เขียนเขียนขึ้นนั้น ครอบคลุมสาระทั้งหมดของ ย่อหน้าหรือไม่ พยายามอย่าให้ข้อความมีใจความกว้างเกินไป หรือเฉพาะเจาะจงเกินไป แล้วแก้ไขให้ ถูกต้องและกะทัดรัดขึ้น

กรมวิชาการ (๒๕๔๖: ๑๘๙) ได้เสนอวิธีการในการอ่านจับใจความเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ ดังนี้

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน เช่น อ่านเพื่อหาความรู้ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อบอกเจตนาของผู้เขียน เพราะจะเป็นแนวทางให้กำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสม และ จับใจความหรือตอบคำถามได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๒. สรุปรวบรวมส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าว ๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงการใช้หนังสือ ภาคผนวก เป็นต้น เพราะส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้เกิดความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่อง หรือหนังสือที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว

๓. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าเป็นประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา บทความ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางอ่านจับใจความสำคัญได้ง่าย

๔. ใช้ความสามารถทางภาษาในด้านการแปลความหมายของคำ ประโยคและ ข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๕. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบ จะทำให้เข้าใจ และจับ ใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ (๒๕๔๗: ๔๓) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่าน จับใจความ ควรปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. อ่านเรื่องที่จะจับใจความทั้งหมด ผู้อ่านต้องอ่านย่อหน้าที่จะจับใจความนั้น ให้จบอย่างคร่าวๆ ถ้าเป็นเรื่องยาวมีหลายย่อหน้า ก็ต้องอ่านทั้งเรื่องเช่นกันเพื่อให้เข้าใจว่าเรื่องที่อ่าน มีเนื้อหาโดยรวมเกี่ยวกับอะไร นั่นคือการหาความคิดสำคัญของเรื่องที่อ่านนั่นเอง ถ้ามีชื่อเรื่องปรากฏ อยู่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดสำคัญของเรื่องได้รวดเร็วขึ้น ความคิดสำคัญที่กำหนดได้มักจะเป็น คำคำเดียว หรือเป็นวลีสั้น ๆ

๒. หาใจความของเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านต้องอ่านข้อความทั้งหมดอีกครั้ง ถ้าเป็น เรื่องยาวมีหลายย่อหน้า ต้องอ่านทีละย่อหน้าอย่างพิถีพิถัน เพื่อจะได้เข้าใจเนื้อเรื่องและ สามารถจับใจความของแต่ละย่อหน้าได้โดยปกติ ย่อหน้าประกอบด้วยใจความ ๒ ส่วนคือ ใจความสำคัญ และใจความรองหรือพลความ ดังนี้

๒.๑ ใจความสำคัญ คือ ความคิดสำคัญที่สุดที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบ ใจความสำคัญจะมีเท่าใดขึ้นอยู่กับจำนวนย่อหน้า อย่างไรก็ตาม ใจความสำคัญในย่อหน้ามีได้เพียง ประเด็นเดียวเท่านั้น

๒.๒ ใจความรองหรือพลความ คือเนื้อความอื่น ๆ ที่สนับสนุนใจความสำคัญ จากวิธีการอ่านจับใจความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความผู้อ่านต้องตั้ง จุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าจัดอยู่ใน ประเภทใด ตลอดจน ต้องใช้ความสามารถทางภาษาในด้านการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่าง ๆ อย่าง ถูกต้องรวดเร็ว โดยใช้ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบ

๔.๕ การประเมินผลการอ่านจับใจความ การอ่านจับใจความเป็นกระบวนการอ่านเพื่อทำความเข้าใจความหมายของข้อความ หรือเนื้อเรื่องเพื่อระบุเรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เนื้อหาเป็นอย่างไร ใคร ทำ

อะไร ที่ไหน อย่างไร ส่วนประกอบของเรื่องและจัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ ดังนั้นการประเมินผลการอ่านจับใจความจำเป็นต้องประเมินผลความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนด้วย

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (๒๕๔๓: ๑๔๘-๑๕๐) ได้เสนอการประเมินการอ่านจับใจความ โดยใช้ เกณฑ์มาตรฐานพิจารณาเนื้อเรื่องที่ผู้อ่านจับใจความ ไว้ ๒ วิธี คือ

๑. การใช้เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบ ผู้อ่านจะต้องตอบคำถามได้ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป การยึดเกณฑ์นี้ นักการศึกษาที่มีความเห็นว่าผู้อ่านได้พลาตเนื้อหามากตอนไปร้อยละ ๓๐ แล้วหากยึด ๓๕ เกณฑ์ประเมินที่ต่ำกว่านี้จะทำให้มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง นักการศึกษา บางคนกำหนดเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากนี้ คือ เครสและจอห์นสัน (Kress and Johnson, ๑๙๖๕: ๘๑-๘๙) โดยเสนอแนะเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ไว้ดังนี้

๑.๑ ผู้อ่านที่สามารถตอบคำถามหรือเล่าเรื่องได้ถูกต้องในขอบเขต ร้อยละ ๙๐-๑๐๐ มีความสามารถในการอ่านจับใจความอยู่ในระดับที่

๑ ๑.๒ ผู้อ่านที่ตอบคำถามหรือเล่าเรื่องได้ถูกต้องร้อยละ ๗๕ -๘๙ มีความสามารถในการอ่านจับใจความอยู่ในระดับที่ ๒

๑.๒ ผู้อ่านที่ตอบคำถามหรือเล่าเรื่องได้ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ แสดงว่า ยังมีข้อบกพร่องในการอ่านจับใจความ พลาตประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่อง ควรมีการอ่านทบทวน ลักษณะการประเมินการอ่านจับใจความของภาษาไทยควรใช้เกณฑ์การอ่าน จับใจความได้ร้อยละ ๗๐ เป็นอย่างน้อย แล้วให้หลักส่งเสริมให้ผู้อ่านมีพัฒนาการในการจับใจความ ให้มากขึ้นควบคู่กับ การพัฒนาอัตราเร็วในการอ่าน

๒. การใช้แบบประเมินค่าโดยใช้ระดับตัวอักษรแล้วตีค่าออกมาเป็นคะแนน เช่น เมื่อผู้อ่านประเมินการอ่านจับใจความของตนเองแล้วรวมคะแนนทั้งหมดในแต่ละช่อง สมมติให้แบบ ประเมินค่าทั้งหมดมี ๒๐ ข้อ ถ้าทำเครื่องหมายในช่อง “มาก” ทุกช่องจะได้คะแนนเต็ม ๘๐ คะแนน โดยระดับคะแนนที่ได้มีขอบเขตดังนี้

คะแนน ๗๒ - ๘๐ เท่ากับระดับ ๔ หมายถึง ดี

คะแนน ๕๒ - ๗๑ เท่ากับระดับ ๓ หมายถึง ค่อนข้างดี

คะแนน ๓๒ - ๕๑ เท่ากับระดับ ๒ หมายถึง พอใช้

คะแนน ๐ - ๓๑ เท่ากับระดับ ๑ หมายถึง ปรับปรุง

ผู้อ่านที่ประเมินการอ่านจับใจความของตนเองแล้ว หากรวมคะแนนแล้วอยู่ใน ระดับ ๔ และ ๓ แสดงว่ามีความสามารถในการอ่านจับใจความที่น่าพอใจ แต่ถ้าผลที่ได้อยู่ในระดับ ๒ หรือ ๑ ผู้อ่านควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่านจับใจความให้ดีขึ้น การประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความ กระทำได้หลายวิธีการจะใช้วิธีใด ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ ที่นิยมใช้มี ๒ วิธี (จีเรียง บุญสม, ๒๕๔๓: ๒๖, อ้างถึงใน ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย, ๒๕๔๓: ๓๒) คือ

๑. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้มาตรฐาน (Standardized Test) ข้อสอบนี้นำไป ให้ นักเรียนทำเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติ (Norm) แบบทดสอบนี้ ประกอบด้วยข้อความเป็นตอน ๆ หรือเรื่องสั้น ๆ ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบ เรียงจากเรื่อง ง่าย ๆ ไปหาเรื่องยาก จำกัดเวลา นักเรียนจะได้คะแนนตามความสามารถความเข้าใจในการอ่าน แบบสอบ คะแนนจะออกมาในรูปคะแนนดิบ (Raw Score) เปอร์เซ็นไทล์ (Percentile) หรือ ระดับ (Grade-Equivalent)

๒. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ชนิดอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced Test) ลักษณะของแบบทดสอบนี้คล้ายกับแบบทดสอบแรกคือ มีข้อความเป็นตอน ๆ หรือเรื่องสั้น ๆ ให้นักเรียนอ่านและเลือกตอบ แต่ไม่

เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติหรือนักเรียน กลุ่มอื่นคะแนนของนักเรียนขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์การอ่าน เกณฑ์นี้ถือว่านักเรียนมีความสำเร็จ อยู่ระหว่างเกณฑ์ร้อยละ ๘๐-๙๐

นอกจากการวัดและประเมินผลการอ่านทั้ง ๒ ชนิดแล้ว ยังมีวิธี หาความสามารถในการอ่าน เป็นรายบุคคลซึ่งดำเนินการได้ด้วยการคำนวณองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้อง คือ คะแนนวุฒิปัญญาซึ่งมีวิธีการดังนี้ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, ๒๕๕๓: ๗๘-๗๙) คะแนนวุฒิปัญญาได้มา จากการทดสอบ มาจากคำว่า Intellectual Function ใช้ตัวย่อว่า IF.หมายถึง ความสามารถทาง สมอรวมกับประสบการณ์ด้านการอ่านที่ได้รับจากทางบ้านและทางโรงเรียนซึ่งผลของการหา ค่า IF. นำมาใช้คำนวณเพื่อหาระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ว่าตรงกับชั้นเรียน หรือไม่ แบบทดสอบวุฒิปัญญาจะมี ๖ ชุด ชุดละ ๒๐ ข้อ รวม ๑๒๐ ข้อ ประกอบด้วย ชุดต่างๆ ดังนี้ ๑. การใช้ภาษา ๒. การหาความสัมพันธ์ของรูปร่าง ๓. การคิดหาเหตุผล ๔. การเรียงลำดับตัวเลข ๕. การตัดสินใจโดยใช้เหตุผล ๖. การแก้ปัญหา การประเมินการอ่านจับใจความสามารถทำได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ การใช้แบบประเมินค่า หรือการวัดคะแนนวุฒิปัญญา ซึ่งจะใช้วิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับ จุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ

๕. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๕.๑ ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ลักขณา รักเถาว์ (๒๕๕๕, หน้า ๓๓) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและความสามารถต่าง ๆ ของบุคคลที่พัฒนาดีขึ้น เนื่องมาจากการเรียนการสอนซึ่งประเมินผล ได้จากการทำแบบทดสอบหรือคะแนนที่ครูให้

กนกวรรณ กอกหวาน (๒๕๕๔, หน้า ๓๐) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนการสอน การอบรมการฝึกฝนทำให้นักเรียนมีความสามารถประสบความสำเร็จและมีความชำนาญและผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้น ๓ ด้านได้แก่ด้านพุทธิพิสัยด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (๒๕๕๔, หน้า ๓๙) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หมายถึง ผลสำเร็จของการเรียนภาษาไทยของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการสอนของครู ดังเช่น ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ นักเรียนแต่ละคนจะประสบความสำเร็จในการอ่านจับใจความไม่เท่ากัน แม้จะเรียนอยู่ในระดับชั้นเดียวกันและมีสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เหมือนกัน ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของสมอง ความสนใจและประสบการณ์ทางภาษาของนักเรียน การรู้ผลสัมฤทธิ์การเรียนแต่ละทักษะจะช่วยให้ครูและนักเรียนนำผลไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

สรุป ผลที่เกิดขึ้นหลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยครูอาจวัดออกมาเป็นคะแนน โดยใช้เครื่องมือคือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสามารถนำตัวเลขหรือคะแนนที่ได้นั้นใช้ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

๕.๒ แบบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ชาตรี เกิดธรรม (๒๕๔๒, หน้า ๑๖) กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่ได้เรียนรู้มาในอดีตว่ารับรู้ไว้ได้

มากนักน้อยเพียงไร โดยทั่วไปแล้วมักใช้วัดหลังจากทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว เพื่อประเมินการเรียนรู้ว่าได้อะไรอย่างไร

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (๒๕๔๒, หน้า ๓๔) กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ เมื่อได้รับประสบการณ์เฉพาะอย่างไปแล้ว ซึ่งจะเป็นการวัดความสามารถทางวิชาการต่าง ๆ โดยมุ่งวัดว่านักเรียนมีความรู้ หรือมีทักษะในวิชานั้นมากน้อยเพียงใด

สมจิตรา เรืองศรี (๒๕๕๘, หน้า ๓๖) กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ชุดของคำถามหรือกลุ่มงานใด ๆ ที่สร้างขึ้นมาอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้ตอบแต่ละคนแสดงพฤติกรรม หรืออาการตอบสนองต่อสิ่งเร้าออกมาให้เราสังเกตวัดได้ โดยตีค่าพฤติกรรมออกมาเป็นตัวเลขหรือคะแนน เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มุ่งวัดความรู้ตามตัวชี้วัดในหลักสูตร ใช้วัดก่อนเรียน ระหว่างเรียน หรือหลังเรียน ใช้เพื่อวัดความรู้พื้นฐานหรือประเมินผู้เรียนเพื่อให้เกรด

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบที่สร้างขึ้นมาเพื่อวัดความรู้ในด้านต่าง ๆ โดยจะวัดออกมาเป็นตัวเลขเพื่อประเมินว่าวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือไม่

๕.๓ คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (๒๕๓๘, หน้า ๔๗) สรุปลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดีไว้ ดังนี้

๑. ความเที่ยงตรง (validity) เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เครื่องมือวัดผลนั้นมีคุณภาพ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวัดนั้นสามารถวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นคือ วัดได้ตรงและครบถ้วนตามเนื้อหาที่ต้องการวัด วัดได้ตรงตามจุดประสงค์ วัดได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง และวัดแล้วสามารถนำผลการวัดไปพยากรณ์หรือคาดคะเนอนาคตได้

๒. มีความเชื่อมั่นสูง (reliability) เครื่องมือวัดผลที่ดีวัดสิ่งเดียวกันหลาย ๆ ครั้ง ผลที่ได้จากการวัดจะเหมือนกัน หรือแตกต่างกันน้อยมาก

๓. ความเป็นปรนัย (objectivity) เครื่องมือที่มีความเป็นปรนัยจะมีความชัดเจนในตัวเอง เช่น ข้อสอบที่มีความเป็นปรนัย จะมีความชัดเจนอยู่ ๓ ประการ คือ คำถามชัดเจนอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน คำตอบแน่นอน ใครเป็นผู้ตรวจก็ให้คะแนนตรงกัน และประการสุดท้าย คือ แปลความหมายคะแนนได้ตรงกัน

๔. มีความยากง่ายพอเหมาะ (difficulty) ไม่ยากเกินไปและไม่ง่ายเกินไป ข้อสอบ ข้อใดที่มีคนตอบถูกมากแสดงว่าง่าย ข้อที่มีคนตอบถูกน้อยแสดงว่ายาก ค่าความยากง่ายของข้อสอบ (p) มีค่าอยู่ระหว่าง ๐ ถึง ๑.๐๐ ข้อสอบที่ดีมีค่า p อยู่ระหว่าง ๐.๒๐-๐.๘๐ ซึ่งเป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก ปานกลาง และค่อนข้างง่าย

๕. มีอำนาจจำแนก (discrimination) หมายถึง สามารถแยกคนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ข้อสอบที่จำแนกได้ หมายถึง ข้อสอบที่คนเก่งตอบถูก คนอ่อนตอบผิด ข้อสอบที่จำแนกกลับ คนเก่งจะตอบผิด และคนอ่อนจะตอบถูก และข้อสอบที่จำแนกไม่ได้คนเก่งและคนอ่อนจะตอบถูกหรือผิดพอ ๆ กัน

๖. มีประสิทธิภาพ (efficiency) คือ เครื่องมือที่สามารถทำให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุดเชื่อถือได้มาก โดยใช้วิธีการที่สะดวก รวดเร็ว คล่องตัว แต่เสียเวลาน้อย ลงทุนน้อยและใช้แรงงานน้อย

๗. มีความยุติธรรม (fair) ไม่เปิดโอกาสให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างผู้ที่ถูกวัดด้วยกัน

๘. ใช้คำถามถามลึก (searching) ข้อสอบที่ดีต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการคิดค้นก่อนที่จะตอบ

๙. ใช้คำถามยั่ว (exemplary) มีลักษณะที่ท้าทายให้ผู้สอบอยากคิดอยากตอบและทำด้วยความเต็มใจ

๑๐. คำถามจำเพาะเจาะจง (definite) ไม่ถามวงกว้างเกินไป หรือถามคลุมเครือให้คิดได้หลายแง่มุม
สรุปได้ว่า การที่แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีคุณภาพที่ดีนั้นจะต้องประกอบไปด้วยความเที่ยงตรง มีความเชื่อมั่นสูง มีความเป็นปรนัย มีความยากง่ายพอเหมาะ มีอำนาจจำแนก มีประสิทธิภาพ มีความยุติธรรมใช้คำถามถามลึก ใช้คำถามยั่วๆ และเป็นคำถามจำเพาะเจาะจง

๕.๔ ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นความสามารถด้านสติปัญญา จึงเป็นพฤติกรรมภายในที่มีปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อระดับของผลสัมฤทธิ์ ดังนั้น การพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจึงควรพิจารณาปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินความสามารถของนักเรียนได้อย่างเที่ยงตรง นักศึกษาได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ไว้ดังนี้

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (๒๕๓๐, หน้า ๔๕-๔๖) กล่าวถึง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยจำแนกเป็นประเภทใหญ่ได้ ๓ ประการ สรุปได้ดังนี้

๑. ตัวแปรด้านครู หมายถึง อายุ เพศ พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ บุคลิกลักษณะ การศึกษา เจตคติ
๒. ตัวแปรด้านบริบท หมายถึง ตัวแปร ๒ ประเภท คือ ตัวแปรด้านนักเรียนและตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม

๒.๑ ตัวแปรด้านนักเรียน หมายถึง เพศ อายุ พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ความสามารถ ความรู้เดิม เจตคติ ความพยายาม ความถนัด แรงจูงใจ ความสนใจและความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง

๒.๒ ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง ตัวหลักสูตร ลักษณะโรงเรียน ลักษณะชุมชนบรรยากาศในห้องเรียนและในโรงเรียน

๓. ตัวแปรด้านกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ตัวแปรสำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

๓.๑ เวลาในการเรียน ได้แก่ เวลาที่กำหนดให้เรียนและเวลาที่ใช้ในการเรียน

๓.๒ คุณภาพของการสอน หมายถึง การจัดการสภาพการเรียนการสอนที่ช่วยให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง ได้แก่ การจัดลำดับเนื้อหาอย่างเหมาะสม การชี้แนะ การให้นักเรียนมีส่วนร่วม การเสริมแรง การให้ข้อมูลย้อนกลับและแก้ไขข้อบกพร่อง

๓.๓ กิจกรรมของครู ได้แก่ การวินิจฉัย การกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหา การวางแผนการสอน การเสนอบทเรียน การชักจูง การสื่อสาร การควบคุมชั้น

๓.๔ กิจกรรมของนักเรียน ได้แก่ การฟัง การถามคำถามและตอบคำถาม การอ่านหนังสือ การทำแบบฝึกหัด อธิปราชยการปฏิบัติการทดลอง

อัจฉรา ประไพตระกูล (๒๕๔๒, หน้า ๙๓-๑๐๐) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสรุปได้ดังนี้

๑. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน คือ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนใช้ศึกษาหาความรู้ การรวมกิจกรรมการเรียนการสอน การแบ่งเวลาเรียนตลอดจนการปฏิบัติตนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของตนเองตามการรับรู้ของนักเรียน ซึ่งหากนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมก็จะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของตน

๒. พฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เนื่องจากครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้น ครูจึงต้องพัฒนาพฤติกรรมการสอนของตนอยู่ตลอดเวลาโดยต้องเป็นผู้ที่รู้จักจริงในวิชาที่สอน มีการเตรียมการสอนและหมั่นแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

๓. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ให้ความรัก ความสนใจ ความยุติธรรม ความเป็นอิสระ รับฟังความคิดเห็นให้คำแนะนำ ให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร ให้ความอบอุ่น มีเหตุผล ไม่ตามใจตนเกินไปและไม่เข้มงวดเกินไป

๔. รายได้ของครอบครัว หากครอบครัวมีรายได้เพียงพอ นักเรียนก็จะได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนอย่างเต็มที่ เช่น ซื้ออุปกรณ์การเรียน ได้ครบตามต้องการ เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ได้ทุกครั้ง ทำให้ผลที่ตามมา คือ นักเรียนจะเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีสมองปลอดโปร่ง จิตแจ่มใสและมีความสุขกับการเรียน ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสิ้น

สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความรู้เดิม ประสบการณ์ อารมณ์ ความสามารถในการจำ ความสามารถในการคิดและการใช้เหตุผล การควบคุม อีกปัจจัยหนึ่ง คือ การจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักเรียน ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น พื้นฐานครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และรายได้ของครอบครัว

๕.๕ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ คือ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจสาระการเรียนรู้ที่ได้ศึกษาไปและเพื่อใช้ประเมินรูปแบบหรือการจัดการเรียนรู้ นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ดังนี้

สุภาพ วาดเขียน (๒๕๒๕, หน้า ๑๗๖) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สรุปได้ว่าเพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ของนักเรียนว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ แล้ว นักเรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนมามากน้อยเพียงใด พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามความมุ่งหมายของหลักสูตรในวิชานั้น ๆ เพียงใด

ภัทธา นิคมานนท์ (๒๕๓๘, หน้า ๑๗-๑๙) ได้แบ่งความมุ่งหมายของการประเมินผลการเรียนรู้ไว้ ๕ ประการ สรุปได้ดังนี้

๑. เพื่อจัดประเภทหรือจัดตำแหน่ง เป็นการประเมินการเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบกันภายในกลุ่มนักเรียน เพื่อพิจารณาว่าตนเองมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใดเพื่อจะได้จัดตำแหน่งหรือประเภทได้ถูกต้อง

๒. เพื่อวินิจฉัย เป็นการประเมินเพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุข้อบกพร่องและหาทางแก้ไข มักเป็นการประเมินเฉพาะเรื่อง ซึ่งนอกจากใช้ประเมินนักเรียนว่ามีข้อบกพร่องอย่างไรแล้วยังสามารถใช้ประเมินวินิจฉัยประสิทธิภาพการสอนครู ได้อีกด้วย

๓. เพื่อเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้นมากน้อยเพียงใด การประเมินเช่นนี้มีหลักการที่สำคัญคือการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนคนเดียวหรือกลุ่มเดียวกันในระยะทางที่ต่างกัน เช่น การทดสอบก่อนเรียน และการทดสอบหลังเรียน ทั้งนี้เป็นการประเมินที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แข่งขันกับตนเองมากกว่าที่จะแข่งขันกับผู้อื่น

๔. เพื่อพยากรณ์ เป็นการนำเสนอผลจากการประเมินไปพยากรณ์ผลในอนาคต โดยเครื่องมือของการประเมินได้แก่ แบบวัดความถนัดทางการเรียนต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาพยากรณ์ว่านักเรียนมีความสามารถเพียงพอที่จะเรียนสำเร็จหรือไม่

๕. เพื่อประเมินผล เป็นการวัดเพื่อประเมินผลโดยส่วนรวมและใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การตัดสินใจผลการเรียนหลังจากจบภาคการศึกษา การประเมินการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหาร เป็นต้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (๒๕๔๔, หน้า ๕๕-๕๖) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ สรุปได้ดังนี้

๑. เพื่อวัดพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูสามารถวัดพื้นฐานการเรียนรู้ในช่วงแรกของภาคเรียนเพื่อนำผลไปวินิจฉัยว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะเรียนมากน้อยเพียงใดและครูจะควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไปอย่างไร

๒. เพื่อวัดผลภายหลังที่นักเรียนได้เรียนเนื้อหาครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และยังทำให้ได้รับสารสนเทศว่าครูประสบความสำเร็จในการสอนหรือไม่ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขตนเองต่อไป

๓. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนของนักเรียนแต่ละคนกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนักเรียนเพื่อพิจารณาว่าสูงหรือต่ำจากค่าเฉลี่ย ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น

๔. เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากนั้นนำคะแนนทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกันเพื่อพิจารณาความแตกต่างว่าคะแนนหลังเรียนขึ้นหรือต่ำกว่าเดิม ซึ่งครูสามารถนำผลจากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น

๕. เพื่อเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ในการทำข้อสอบกับเวลาเฉลี่ยที่เป็นมาตรฐานเพื่อให้ครูสามารถนำข้อมูลมาปรับเรื่องการบริหารการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

๖. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยระหว่างทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยครูจะต้องนำคะแนนที่ได้มาปรับให้เป็นคะแนนมาตรฐานแล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกัน ทำให้เห็นความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของแต่ละทักษะ ซึ่งจะชี้ให้เห็นว่าควรปรับปรุงทักษะใดมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับทักษะอื่น ๆ

๗. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยกับผลการเรียนวิชาอื่น ๆ โดยครูจะต้องนำคะแนนมาปรับให้เป็นคะแนนมาตรฐาน แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ครูและนักเรียนรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลการสอนและผลการเรียนของตนเองและนำไปสู่การปรับปรุงต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ (๒๕๔๕, หน้า ๖๒) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นเรียนสรุปได้ว่าเพื่อบ่งชี้คำตอบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่และมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่ามีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อตรวจสอบพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนว่าหลังจากที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว นักเรียนมีระดับความสามารถในด้านต่าง ๆ สูงขึ้นมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังมีจุดประสงค์เพื่อจัด

ตำแหน่ง และทำนายความสามารถของนักเรียน รวมถึงเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในสาระการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ เช่นความรู้ ความเข้าใจและทักษะการสื่อสารในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวางแผน ออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของครู

๕.๖ ประเภทของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้มีหลายประเภท ครูจึงต้องพิจารณาเลือกประเภทของการประเมินที่เหมาะสม นักวิชาการได้แบ่งประเภทของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์การแบ่งแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ภัทธา นิคมานนท์ (๒๕๓๘, หน้า ๑๔-๑๗) ได้แบ่งประเภทของการประเมินผลการเรียนรู้ออกเป็น ๒ ประเภท สรุปได้ดังนี้

๑. การประเมินเพื่อปรับปรุงนักเรียน แบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ

๑.๑ การประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะของนักเรียนว่ามีความรู้เพียงพอที่จะเรียนต่อในรายวิชาใหม่หรือเนื้อหาใหม่หรือไม่ ถ้าพบว่ามีพื้นฐานความรู้ไม่พอหรือไม่มีพฤติกรรมขั้นต้นก่อนเรียนครูจะต้องสอนเสริมเพื่อให้มีความรู้เพียงพอที่จะสอนต่อไปได้ จุดมุ่งหมายของการประเมินก่อนเรียนมีใช้เพื่อการวัดผลสัมฤทธิ์เพราะครูยังมิได้สอนเนื้อหาเหล่านั้นมาก่อน แต่เป็นการประเมินเพื่อวินิจฉัย

๑.๒ การประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินความสามารถของนักเรียนว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อที่จะนำข้อมูลมาตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนและปรับปรุงการสอนของครู ซึ่งการประเมินผลระหว่างเรียนนี้จะต้องแทรกไปกับการเรียนการสอนตลอดเวลา

๒. การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินหลังจากที่สิ้นสุดการเรียนการสอนในรายวิชาหรือโปรแกรมการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่านักเรียนมีความรู้รวมทั้งสิ้นเท่าไร ซึ่งผลจากการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนนี้จะใช้ตัดสินนักเรียนว่าควรจะได้รับคะแนนในระดับใด นอกจากนี้ ยังใช้พยากรณ์ผลสำเร็จในรายวิชาที่จะเรียนต่อเนื่องต่อไปด้วย

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (๒๕๔๔, หน้า ๑๗-๑๘) ได้แบ่งประเภทของการประเมินผลการเรียนรู้ไว้ ๔ ประเภท สรุปได้ดังนี้

๑. การประเมินพื้นฐานการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการประเมินเพื่อให้ครูสามารถจัดเตรียมแผนการสอนวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับระดับความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน เครื่องมือวัดที่ใช้ในการประเมินประเมินประเภทนี้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสังเกต ซึ่งจะต้องประเมินก่อนที่ครูจะเริ่มต้นสอน ผลที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้ในการเตรียมวัสดุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อและวิธีการประเมินโดยเลือกวิธีวัดผลเพื่อความเหมาะสมของแต่ละบทเรียน

๒. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อนำผลมาปรับปรุง การสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประเภทนี้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติ ซึ่งครูอาจเลือกใช้เครื่องมือทั้งหมดหรือเลือกใช้เป็นบางชนิดให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์

๓. การประเมินผลเพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องในการเรียนเป็นการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้และด้านจิตพิสัย ซึ่งครูอาจเลือกใช้เครื่องมือเฉพาะวัตถุประสงค์บางข้อเพื่อค้นหาจุดบกพร่องในการเรียนแล้วนำผลมาใช้จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมต่อไป

๔. การประเมินผลปลายภาค เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังจากที่นักเรียนได้ผ่านกระบวนการฝึกฝนมาครบระยะตามที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประเภทนี้ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบประเมินค่า ผลที่ได้จะนำมาประเมินการรู้ที่นักเรียน ได้รับการฝึกฝนมาตลอดภาคหรือตลอดปีการศึกษา

สรุปได้ว่า ประเภทของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จะประกอบด้วย การประเมินก่อนเรียน เป็นการวินิจฉัยผู้เรียนก่อนเรียนว่ามีความรู้เพียงใด การประเมินระหว่างเรียน เพื่อประเมินว่าบรรลุประสงค์ตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ และการประเมินหลังเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียน ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบประเมินค่า เป็นต้น

๕.๗ วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

นักวิชาการหลายท่านให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ดังนี้

สุวิมล อองพานิช (๒๕๔๖, หน้า ๗๑) การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนนั้นจะใช้วิธีการแบบใดก็ได้ แต่จะต้องยึดหลักการเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละช่วงเวลา วิธีการประเมินที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว คือ การประเมินตามสภาพจริง

ศิริเดช สุชีวะ (๒๕๔๖, หน้า ๕๗-๕๘) เสนอว่า วิธีการที่เหมาะสมในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นความสามารถด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) คือ การทดสอบ ซึ่งนักวิชาการอธิบายวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยทั่วไป

สุจิต เพียรชอบ (๒๕๓๑, หน้า ๒๘๐-๒๘๘) กล่าวถึงวิธีประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

๑. การถาม-ตอบ ปากเปล่า ระหว่างที่การสอนดำเนินไปหรือเมื่อการสอนเสร็จสิ้นลงแล้ว ครูควรใช้คำถามแล้วให้นักเรียนตอบเพื่อวัดผลว่านักเรียนเกิดการการเรียนรู้หรือไม่

๒. การสอบปากเปล่า ครูให้นักเรียนอธิบายหรือตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ศึกษาเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

๓. การสัมภาษณ์ ครูสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้รู้จักนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ทราบระดับความรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านภาษาและพฤติกรรมของนักเรียนในด้านอื่น ๆ

๔. การสนทนา ครูควรจะสนทนาอย่างไรเป็นทางการเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่ได้เรียน เพื่อประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่เรียนไปแล้วหรือไม่ หรืออาจให้นักเรียนในชั้นสนทนากันเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่สนทนามากน้อยเพียงใด

๕. การอภิปราย ครูให้นักเรียนได้แสดงความคิด ความรู้สึกและทรรศนะต่าง ๆ โดยจัดเป็นการอภิปรายทั่วไป การอภิปรายแบบปาฐกถาหมู่ การอภิปรายเป็นคณะ หรือการอภิปรายซักถาม เป็นต้น ซึ่งระหว่างที่นักเรียนอภิปราย ครูควรสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาของนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเรียนรู้

๖. การประชุมกลุ่มย่อย ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ ๓-๕ คนหรือ ๑๐-๑๕ คน เพื่อให้นักเรียนอภิปรายระดมความคิดในเรื่องเนื้อหาภาษาไทยแล้วนำผลมาจากการประชุมมานำเสนอ

๗. การสังเกต ครูสังเกตการใช้ภาษาของนักเรียนในขณะที่นักเรียนร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องนอกห้องเรียนและควรจดบันทึกไว้เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความสามารถหรือข้อบกพร่องที่สมควรแก้ไขอย่างไรบ้าง

๘. การใช้แบบสอบถามหรือมาตราประมาณค่า ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเองโดยการให้นักเรียนทำแบบสอบถามหรือทำให้มาตราประมาณค่าซึ่งนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยและเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ในแบบสอบถามหรือมาตราประมาณค่าที่ครูสร้างขึ้น

๙. การให้นักเรียนทำรายงานเสนอผลการค้นคว้า ครูให้นักเรียนทำรายงานเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม แล้วให้นักเรียนนำเสนอผลการค้นคว้าหน้าชั้นเรียนเพื่อให้เพื่อนในชั้นเรียนได้อภิปรายซักถาม ซึ่งสามารถวัดผลได้ทั้งด้านเนื้อหา พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงความคิดเห็น

๑๐. การบันทึกพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียน ครูสังเกตการใช้ภาษาของนักเรียนแล้วบันทึกไว้ โดยมิได้บันทึกความคิดเห็นของครูลงไปด้วย ซึ่งขณะที่ครูบันทึกพฤติกรรมการใช้ภาษานั้น ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนปรับปรุงการใช้ภาษาและพฤติกรรมของนักเรียนต่อไป

๑๑. การใช้แผนภูมิแสดงเกณฑ์ต่าง ๆ ครูให้นักเรียนสร้างเกณฑ์ทางภาษาไทยในด้านต่าง ๆ เช่น การฟังที่ดี การสนทนาที่ดี การเขียนเรียงความที่ดี เป็นต้น แล้วจัดเป็นแผนภูมิไว้เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่

๑๒. การสอบข้อเขียน ครูใช้ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยในการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ซึ่งต้องมีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ไม่ว่าจะเป็นด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยหรือทักษะพิสัย ซึ่งในแต่ละพิสัยก็ควรจะมีประเมินองค์ประกอบให้ครบถ้วน

พวงเล็ก อุดระ (๒๕๓๙, หน้า ๑๘๖-๑๙๓) ได้เสนอวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยไว้ ๕ วิธี สรุปได้ดังนี้

๑. การสังเกต เป็นวิธีการวัดประเมินการเรียนรู้ที่ใช้ได้กับพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ทุกประเภท โดยเฉพาะการวัดด้านจิตพิสัยและการทำงานแบบเน้นกระบวนการ หลักการสังเกต คือ ครูต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและพฤติกรรมที่ต้องการวัด กำหนดเวลาในการสังเกตและเลือกใช้เครื่องมือบันทึกข้อมูล เช่น แบบสังเกต

๒. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดประเมินการเรียนรู้ที่ใช้การสนทนาแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถในการใช้ภาษา บุคลิกภาพ เจตคติ วิจารณ์ญาณ จินตนาการ สุนทรียรส การควบคุมอารมณ์หรือค่านิยม เป็นต้น หลักการสัมภาษณ์ คือ ครูต้องเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สามารถถามได้ตรงจุดมุ่งหมาย และถามด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมกับความรู้ของนักเรียน

๓. การปฏิบัติ เป็นวิธีการวัดประเมินการเรียนรู้ที่ครูพิจารณาจากการปฏิบัติของนักเรียน ณ ขณะนั้น เช่น การพูดเล่าเรื่อง การพูดในที่ประชุมการอภิปราย การโต้เถียง การอ่านทำนองเสนาะ การแสดงละคร การจัดนิทรรศการ การโต้กลอนสด เป็นต้น การประเมินการปฏิบัติจริงนี้สามารถกระทำได้โดยครูและนักเรียน

๔. การตรวจผลงาน เป็นวิธีการวัดประเมินการเรียนรู้ที่ครูพิจารณาจากผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว เช่น การเขียนย่อความ การเขียนเรียงความ การแต่งคำประพันธ์ การทำแบบฝึกทักษะและการทำรายงาน เป็นต้น โดยครูจะต้องให้คำแนะนำ วิจารณ์หรือแก้ไขผลงานเพื่อเป็นผลป้อนกลับแก่นักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น

๕. การทดสอบ เป็นวิธีการวัดประเมินการเรียนรู้จากการให้นักเรียนทำแบบทดสอบซึ่งโดยทั่วไปแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๕.๑ แบบทดสอบอัตนัย คือ แบบทดสอบที่ให้นักเรียนเขียนตอบเป็นความเรียงใช้ประเมินความสามารถทางด้านภาษา การรวบรวมความคิด การแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินค่า การนำไปใช้ เจตคติ วิจารณ์ญาณ ความซาบซึ้งในสุนทรียรส สังเคราะห์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๕.๒ แบบทดสอบปรนัย คือแบบทดสอบที่ ตรวจให้คะแนนได้ง่ายและยุติธรรม อีกทั้งยังสามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๔ ชนิด ได้แก่ แบบทดสอบถูกผิด แบบทดสอบจับคู่ แบบทดสอบเติมคำ และแบบเลือกตอบ ซึ่งแบบทดสอบแบบเลือกตอบนี้นิยมใช้กันมาก เนื่องจากสามารถวัดพฤติกรรมได้หลายประเภท ตรวจให้คะแนนได้ง่ายและมีความเที่ยงธรรมสูง มีโอกาสเดาน้อยและวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ (๒๕๔๕, หน้า ๑๗๕-๑๗๖) กล่าวถึงวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

๑. การให้คำตอบแบบทดสอบในลักษณะต่าง ๆ เช่น ข้อสอบแบบเลือกตอบถูก-ผิด จับคู่ และข้อสอบชนิดที่ให้ผู้สอบสร้างคำตอบ ได้แก่ การเติมข้อความในช่องว่าง เติมคำตอบสั้น ๆ เป็นประโยค ข้อความหรือแผนภูมิ

๒. การประเมินจากผลงาน เป็นวิธีการพิจารณาจาก เรียงความ รายงานการวิจัย บันทึกประจำวัน รายงานการทดลอง บทละคร บทร้อยกรองหรือแฟ้มสะสมผลงาน เป็นต้น ซึ่งผลงานเหล่านี้จะเป็นสิ่งแสดงการนำความรู้และทักษะของนักเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน

๓. การประเมินจากการปฏิบัติ เป็นวิธีการที่ผู้สอนสังเกตการณ์นำความรู้และทักษะไปใช้โดยตรงในสถานการณ์ที่ให้อำนาจจริง เช่น การร้องเพลง เล่นดนตรี เล่นกีฬา การโต้ว่าที่ พุดสุนทรพจน์หรือการแสดงละครเวที เป็นต้น

๔. การประเมินจากกระบวนการ เป็นวิธีที่ครูจะพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และกระบวนการคิดของนักเรียนมากกว่าการพิจารณาผลงานหรือการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ครูทราบกระบวนการคิดของนักเรียน เช่น การให้นักเรียนคิดตั้ง ๆ การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ โดยครูจะเป็นผู้สังเกตวิธีการคิดของนักเรียนจากนั้นจึงให้ข้อมูลป้อนกลับ

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดี (๒๕๔๘, หน้า ๑๒๔) เสนอวิธีที่ใช้ประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ได้แก่ การอธิบายตามวัตถุประสงค์ การทดสอบโดยใช้แบบมาตรฐาน การทดสอบโดยใช้แบบสอบที่พัฒนาโดยครู การเขียนบันทึกผลการเรียนรู้ การนำเสนอด้วยวาจาการทำโครงการ การปฏิบัติทดลอง การจัดทำแฟ้มสะสมงานหรือแฟ้มสะสมผลงาน การสังเกต การบันทึก การสร้างสถานการณ์จำลอง การสอบถาม การสัมภาษณ์ การเขียนบันทึกการเรียนรู้หรือบันทึก ทักษะจัดการโดยนักเรียน ทักษะจัดการโดยครู และการประชุมผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้มีหลากหลายวิธี โดยครอบคลุมทั้งการวัดความสามารถด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) เช่น การทำแบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน ด้านจิตพิสัย (affective domain) เช่น การสนทนา การสอบถามความเห็น การรายงานตนเอง และด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) เช่น การสังเกต การให้อำนาจจริง เป็นต้น

๕.๘ ประโยชน์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

นักวิชาการกล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ (๒๕๓๑, หน้า ๒๗๒) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยให้ครู ได้ทราบสถานภาพทางการเรียนภาษาของนักเรียน ได้อย่างถูกต้องว่า ก่อนสอน ขณะสอน และหลังสอนแล้วนักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาไม่มากนักน้อยเพียงใด

๒. ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น เพราะนักเรียนต้องการที่จะทราบความก้าวหน้าของตนเองซึ่งเมื่อได้คะแนนระดับดี นักเรียนก็จะเกิดความภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเอง ในทางตรงกันข้าม หากนักเรียนยังมีข้อบกพร่อง นักเรียนก็จะเกิดความมานะพยายามที่จะแก้ไขปรับปรุงตนเอง และหาทางเพิ่มพูนทักษะทางภาษาของตนได้ดียิ่งขึ้น

๓. ช่วยให้ครูสามารถแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถโดยเมื่อนักเรียนที่เรียนภาษาไทยในกลุ่มเดียวกันมีระดับความสามารถระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน การดำเนินการสอนตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะเป็นไปโดยสะดวกมากยิ่งขึ้น ส่วนนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีทักษะภาษาต่ำนั้น ครูอาจจัดการสอนซ่อมเสริมทักษะทางภาษาให้เป็นพิเศษเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและสามารถเรียนได้ทันนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ

๔. เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการสอนของครูว่ามีความสามารถในการสอนมากน้อยเพียงใดและควรที่จะปรับปรุงการสอนของตนในด้านใดให้ดีขึ้นบ้างเพราะการที่นักเรียนตอบคำถามหรือแบบทดสอบไม่ได้ หรือ ไม่ดีเท่าที่ควรนั้น อาจมิได้เกิดจากระดับสติปัญญาของนักเรียน แต่เกิดจากข้อบกพร่องของครูที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

๕. ช่วยให้ครูทราบข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะใช่เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ว่าสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่

๖. สามารถนำมาใช้เป็นวิธีหนึ่งของการเรียนการสอน โดยสร้างเป็นสถานการณ์ให้นักเรียน ได้ทดลองความรู้ความสามารถที่ได้เรียนไป เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนของตนเองและปรับปรุงวิธีเรียนของตนเองให้ดีขึ้น

๗. ช่วยให้ครูสามารถให้คะแนนนักเรียนได้ถูกต้อง

ศิริเดช สุชีวะ (๒๕๔๖, หน้า ๖๐-๖๑) ได้กล่าวถึงการนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ทำให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๒. ทำให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุง แก้ไขส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ประสบความสำเร็จสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

๓. ทำให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการเรียนกำหนดแนวทางการศึกษาและเลือก การศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ

๔. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการออกเอกสารหลักฐานการศึกษาและรับรองผล การศึกษา

สรุปได้ว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้มีประโยชน์ต่อนักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุก ฝ่าย กล่าวคือ นักเรียนจะได้ทราบถึงระดับความสามารถของตนเอง รวมทั้งจุดเด่นและจุดด้อยเพื่อหาแนวทาง ปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมให้เชี่ยวชาญยิ่งขึ้นครูผู้สอนจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพ การสอนของตนเอง สะท้อนกลับมาว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องและควรแก้ไขอย่างไรบ้าง และ ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะได้ทราบถึงประสิทธิภาพในการส่งเสริมและสนับสนุน นักเรียนว่ามีสิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไขและต้องจัดสรรสิ่งใดมาพัฒนานักเรียนต่อไปบ้าง

๖. แผนการจัดการเรียนรู้

๖.๑ ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ชนาธิป พรกุล (๒๕๕๑) และ ชวลิต ชูกำแหง (๒๕๕๑) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เขียนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอนไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการสอนได้ราบรื่น

กุลิสรา จิตรชญาวนิช (๒๕๖๒, หน้า ๑๖๙) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้สอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยทำให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น

สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารรายละเอียดที่จัดทำขึ้นไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการเตรียมตัวในการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในวิชาใดวิชาหนึ่ง แผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น

๖.๒ ความสำคัญของการวางแผนการจัดการเรียนรู้

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้สอน เพราะการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ดังนั้น การวางแผนการจัดการเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อผู้สอนดังที่นักวิชาการได้สรุปไว้ดังต่อไปนี้

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (๒๕๔๘, หน้า ๓๔๘) กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ว่า จะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการสอนตามทิศทางและตามขั้นตอนที่ออกแบบไว้ สามารถที่จะเตรียมปัจจัยต่าง ๆ ในการสอนอย่างเป็นระบบ สามารถทำนายผลการสอนได้ดังกล่าว่าที่วางแผนดีมีชัยในการสอนไปกว่าครึ่งหนึ่ง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (๒๕๕๓, ๒๐๔-๒๐๕) ได้สรุปความสำคัญของการวางแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ดังนี้

๑. ทำให้ผู้สอน สอนด้วยความมั่นใจ เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

๒. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแผน มีเป้าหมายและมีทิศทางในการสอน ผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะ และประสบการณ์ใหม่ ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่า

๓. ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้ เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผลแล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดหมายและทิศทางของหลักสูตร

๔. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผนการสอน เนื่องจากในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา

สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ โดยสะดวกและง่ายขึ้น ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบ และปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

๕. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน และเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบเพื่อวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้เป็นแนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทน ในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนนั้นไม่สามารถเข้าสอนได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

๖. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาเรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อม ทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจคือความมั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมทางด้านวัตถุคือ การที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอน ย่อมสอนด้วยความกระฉับกระเฉง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

สง่า วงศ์ไชย (๒๕๖๓, หน้า ๑๕๖) กล่าวถึง สรุปความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ว่า แผนการจัดการเรียนรู้สำคัญต่อผู้สอนใช้เป็นเส้นทางนำพาให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างสำเร็จลุล่วงด้วยดี สำคัญต่อผู้เรียนเพื่อช่วยให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และสำคัญต่อวิชาชีพครูภาษาไทยใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน และความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญในด้านต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะต่อครูผู้สอน ในการใช้เป็นแผนที่นำทางให้การสอนดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างสมบูรณ์ มีความสำคัญต่อครูเรียน ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ และบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่วางแผนไว้ แผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพราะครูผู้สอนได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาในตัวผู้สอน เพราะครูผู้สอนได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๖.๓ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชนาธิป พรกุล (๒๕๕๑ : ๘๖) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ ๗ ประการดังนี้

๑. เวลาที่ใช้สอน
๒. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้
๓. สารสำคัญ
๔. เนื้อหาสาระ
๕. กิจกรรมการเรียนรู้(กิจกรรมการเรียนการสอน)
๖. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ (สื่อการเรียนการสอน)
๗. การวัดผลและประเมิน

ชวลิต ชูกำแพง (๒๕๕๑ : ๙๖-๙๗) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้

๒. สารการเรียนรู้

๓. กระบวนการจัดการเรียนรู้

๔. การวัดผลและประเมินผล

๕. สื่อการสอน/แหล่งการเรียนรู้

๖. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม

๗. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

๘. บันทึกผลหลังการใช้แผนการเรียนรู้

๙. ภาคผนวก/หมายเหตุ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (๒๕๕๓ : ๒๑๖-๒๑๗) สรุปว่าแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยข้อสำคัญดังต่อไปนี้
ส่วนนำ : รายวิชา / กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวนเวลาที่สอน

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๓. สารสำคัญ

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๕. สารการเรียนรู้

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

๗. การวัดผลประเมินผล

๘. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๙. บันทึกผลหลังการจัดการเรียน

ศศิธร เวียงวงษ์ (๒๕๕๖ : ๕๔) สรุปว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

๑. สารสำคัญ

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๓. สารการเรียนรู้

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

๕. สื่อ

๖. การวัดประเมินผลการเรียนรู้

๗. กิจกรรมเสนอแนะ

๘. ความคิดเห็นผู้บริหาร

๙. บันทึกหลังสอน

สรุปแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะทำในสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีลักษณะขององค์ประกอบที่เหมือนและแตกต่างกันออกไป แต่สิ่งสำคัญที่ควรเป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปโดยภาพรวมมีดังนี้

๑. ส่วนที่เป็นหัวแผนการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่บนส่วนหัวหรือส่วนบนของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อหรือองค์ประกอบดังนี้

๑.๑ กลุ่มสารการเรียนรู้หรือชื่อวิชาเรียน

๑.๒ หน่วยการเรียนรู้และเรื่องที่สอน

๑.๓ ระดับชั้นที่สอนปีการศึกษาที่สอน

๑.๔ จำนวนชั่วโมงที่สอนหรือจำนวนคาบเวลาที่สอน

๒. ส่วนที่เป็นตัวแผนการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในส่วนของตัวแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

๒.๑ สารระสำคัญ

๒.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๓ สารการเรียนรู้

๒.๔ กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้

๒.๕ สื่อการเรียนรู้

๒.๖ แหล่งการเรียนรู้

๒.๗ การวัดผลและประเมินผล

๒.๘ บันทึกผลการจัดการเรียนรู้หรือบันทึกหลังสอน

๖.๔ ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ ดังนี้

พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (อ้างอิงใน สง่า วงศ์ไชย, ๒๕๖๓ หน้า ๑๖๗) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีสาระสำคัญสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด สารการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (อ้างอิงใน สง่า วงศ์ไชย, ๒๕๖๓ หน้า ๑๖๗) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และสารการเรียนรู้ที่จะสอน โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะ ๔ ประการ ได้แก่

๑. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนกำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย

๒. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จด้วยตนเองโดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหา ให้ผู้เรียนคิดแก้ หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

๓. เน้นกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้ และนำกระบวนการไปใช้ได้จริง

๔. ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาสูง
กุลสิรา จิตรชญาวนิช (๒๕๖๒, หน้า ๑๘๗) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญดังต่อไปนี้

๑. เป็นแนวทางที่ดีและชัดเจนให้ผู้สอนสามารถใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุจุดประสงค์

๒. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด
ที่สุดในลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

๓. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

๔. เป็นกิจกรรมที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน

๕. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การทำอาจารย์ ๓ ต้องเป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้

๑. มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำตารางวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หรือวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำกำหนดการสอน เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

๒. มีการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยการจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด แล้วนำไปเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนเพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. มีการกำหนดเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับตัวชี้วัด ศักยภาพของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งการบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างวิชา

๔. มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน มีการบูรณาการทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะการคิด การฝึกทักษะ การปฏิบัติจริง และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

๕. มีการกำหนดสื่อการเรียนรู้/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้ วย และความสามารถของผู้เรียน

๖. มีการกำหนดการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัด และกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวัดผลตามสภาพจริงให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ

๗. มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นคุณธรรม จริยธรรม และมีการบูรณาการตามความเหมาะสม

๘. มีความสมบูรณ์ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนา ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะยืดหยุ่นได้ตามบริบทของสถานศึกษา และบริบทของผู้เรียน

๗. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ งานวิจัยในประเทศ

สุคนธ์วัฒน์ สวัสดิ์กุล (๒๕๕๓, น. ๗๐-๗๓) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความ ด้วยวิธี SQ๔R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการใช้ชุดการสอน สูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอนอ่านจับใจความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดการสอนที่ใช้ข่าวและบทความ วิชาการเป็นเนื้อหาที่นำมาบูรณาการร่วมกับเทคนิควิธีการสอนของแบบ SQ๔R

เมขลา ลือโสภา (๒๕๕๕, น. ๑๑๙) วิจัยการพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ๔R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ ๑) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ด้วยวิธีสอนแบบ SQ๔R ที่มี

ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ ๒) เพื่อศึกษาคำดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ๔R ๓) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ๔R ก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ๔) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ๔R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ สำคัญด้วยวิธีการสอนแบบ SQ๔R มีประสิทธิภาพเท่ากับ ๘๖.๗๕/๘๗.๑๐ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ๘๐/๘๐ ที่ตั้งไว้ คำดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ ๐.๗๕ ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีคะแนนด้านการอ่านจับใจความสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๐ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ๔R มีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๒

ณภัทร ทิพนามาต (๒๕๕๖, น. ๘๙) วิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ๔R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ ๑) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ๔R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ ๒) เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ๔R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ๓) เพื่อศึกษาคำดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ๔R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ๔) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ๔R สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพเท่ากับ ๘๘.๖๘/๘๘.๐๘ มี ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ คำดัชนีประสิทธิผลเท่ากับพอใจอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ๒.๘.๒

๗.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

Rosemary (๑๙๘๒, อ้างถึงใน โศภิชฐ์ อุดม, ๒๕๔๕, น. ๓๙) ได้ศึกษาความสามารถใน ความเข้าใจของนักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาการอ่าน พบว่า นักศึกษามีความสามารถในก สูงขึ้นหลักจากที่ได้รับการสอนแบบ SQ๔R

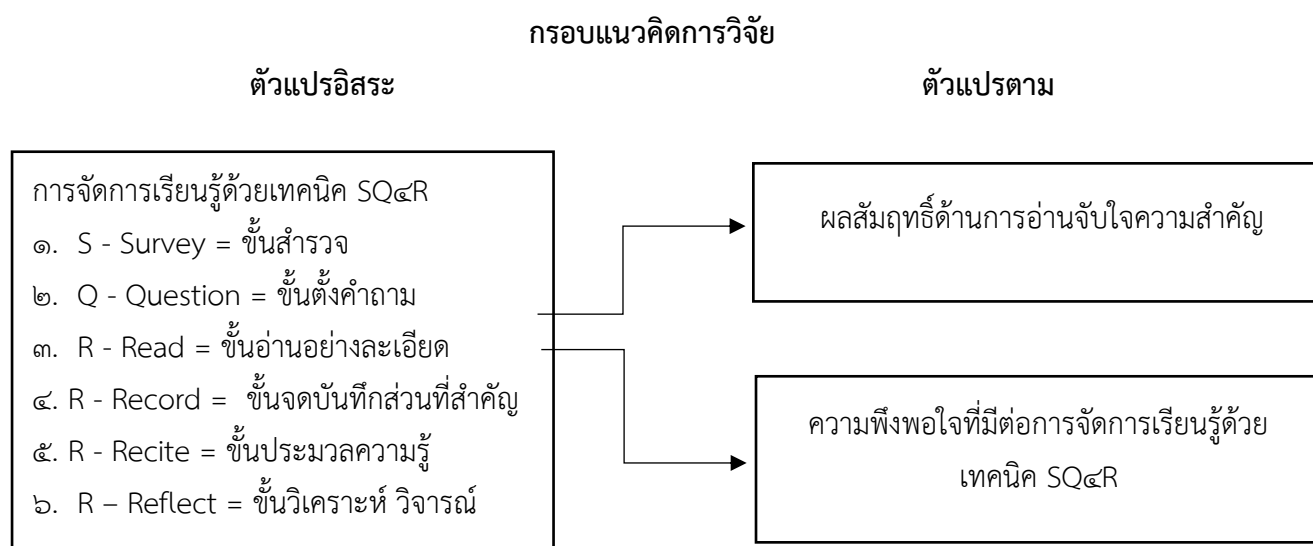
Gilbert and Gilbert (๑๙๙๒, อ้างอิงใน ยุวดี โปธายะ, ๒๕๔๖) กล่าวว่า ผู้เรียนนั้นหากได้รับการสอนที่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเข้าใจวิธีการเรียนนี้ และนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเขาได้นำวิธีการสอนแบบ SQ๔R ไปใช้กับการอ่านตำราที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยา ทำความเข้าใจกับบทอ่านคำสั่งในบทนั้นให้ผู้อ่านอ่านเนื้อเรื่องที่เกี่ยวกับจิตวิทยาโดยใช้ขั้นตอนทั้ง ๖ ขั้นคือขั้นสำรวจให้ผู้เรียนดูบทนำและบทสรุปของเรื่องเพื่อที่จะสำรวจว่าใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร หลังจากนั้นใช้วิธีกวาดสายตาคำตอบจากบทอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อดูหัวเรื่อง หัวข้อเรื่อง ข้อความที่เน้น รูปภาพ ตารางและบทสรุป เพื่อไปสู่ขั้นตั้งคำถามโดยเปลี่ยนสิ่งที่กวาดสายตาเรื่องที่อ่านในขั้นตอนแรกให้เป็นคำถามที่สามารถตอบได้ ขั้นอ่าน ในขั้นนี้ให้ผู้อ่านอ่านอย่างรวดเร็วและละเอียด และหากมีข้อมูลใดที่หาได้เพิ่มเติมให้จดคำถามใหม่ลงไป ในขั้นต่อไปให้ผู้อ่านพูดคำตอบที่ถูกต้องโดยการถอดความ หลังจากนั้นในขั้นเขียน ให้เขียนคำตอบออกมาโดยคำตอบนั้นจะต้องเป็นประโยคที่แต่งขึ้นเอง ไม่ลอกจากบทอ่านมา และขั้นบททวนนั้นหลังจากที่อ่านจบให้บททวนสิ่งที่อ่าน ไปแล้วซึ่ง

จากวิธีสอนและขั้นตอนดังกล่าว พบว่าผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่ อ่านได้ซึ่งนำไปสู่การสรุปใจความและมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้

Wander and Cooperman (๑๙๙๖, p. ๑๗๔) ได้ศึกษากลวิธีการเรียนรู้โดยใช้ SQ๔R สำหรับการศึกษาตำราเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยเปรียบเทียบนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนแบบปกติ กลุ่มที่เรียนด้วย SQ๔R และ SQ๓R ในการอ่านหนังสือตำราเรียนต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า กลวิธี SQ๔R และ SQ๓R ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน คือนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธี SQ๔R ใช้ได้ดีกับการอ่าน เพราะเป็นการอ่านอย่างเป็นระบบมากกว่า

จากการศึกษาผลงานการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น พบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ๔R เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาการอ่าน ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งยังได้เห็นคุณค่าของการอ่าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีเทคนิคการอ่านแบบ SQ๔R มาจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านและศึกษาพฤติกรรมการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

๘. กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R” ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. แบบแผนการทดลอง
๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๔. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๕. การดำเนินการทดลอง
๖. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จำนวน ๙๗ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จำนวน ๓๐ คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบก่อนการทดลอง/ขั้นพื้นฐาน (pre - experimental research) โดยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังเรียน (the one group pretest-posttest design)

T _๑	X	T _๒
----------------	---	----------------

โดย T_๑ คือ การทดสอบก่อนเรียน
 X คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ๔R
 T_๒ คือ การทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๑. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R จำนวน ๕ แผน
๒. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน ๒ ชุด
๓. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R จำนวน ๑ ชุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ๔R

๑.๑ ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสามัคคีศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เพื่อนำไปออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

๑.๒ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้มียุทธศาสตร์ประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่ ๑.) ส่วนนำ ได้แก่ ชื่อวิชา รายวิชา ชื่อหน่วยการเรียนรู้ จำนวน/เวลา ๒.) ส่วนเนื้อหา ได้แก่ สาระสำคัญ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และ ๓.) ส่วนท้าย ได้แก่ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไข

๑.๓ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ให้มีขั้นตอนดังนี้

๑) Survey (S) การสำรวจหรือการอ่านเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญเรื่องการอ่านในขั้นนี้ไม่ ควรใช้เวลานานเกินไป อ่านอย่างคร่าว ๆ จะทำให้ผู้อ่านเรียบเรียงแนวคิดต่าง ๆ ได้

๒) Question (Q) การตั้งคำถามจะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็นดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญที่สุดคือ คำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่ควรอ่านในเวลาเดียวกันก็ควรต้องถามตัวเองว่าใจความสำคัญที่ ผู้เขียนกำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไรและเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบาง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไร ก็ตามพยายามตั้งคำถามให้ได้เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถจับประเด็นได้ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด

๓) Read (R) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและในขณะเดียวกันก็ค้นหา คำตอบสำหรับการตั้งคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นนี้จะได้การอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริง ขณะที่อ่านอยู่ ถ้านึกคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธีการจดบันทึกลงในที่ว่างริมหน้าหนังสือก่อนแล้วตั้งใจอ่านต่อไปจนกว่าจะได้คำตอบที่ต้องการ

๔) Record (R) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากขั้นตอนที่ ๓ ในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

๕) Recite (R) ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเองเพื่อง่ายต่อการจดจำถ้ายังไม่ แน่ใจในบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

๖) Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องตอบทบทวนที่ผู้เรียนอ่านบางครั้งอาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้ เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

๒. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความ

๒.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ

๒.๒ สร้างแบบวิเคราะห์ข้อสอบ (test blueprint) ของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย จำนวน ๒๐ ข้อ ๔ ตัวเลือก ตามแนวคิดของ Bloom ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า

๒.๓ เขียนข้อสอบตามตารางวิเคราะห์ จำนวน ๒๐ ข้อ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาความถูกต้องเชิงเนื้อหา เนื้อหา (content validity) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+๑ แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

๐ ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

-๑ แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

นำคะแนนมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence-- IOC) มากกว่า .๕๐ ขึ้นไปถือว่าใช้ได้

๒.๔ นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (.๒-.๘) ค่าอำนาจจำแนก (.๒) และค่าความเชื่อมั่น (ไกล์ ๑ ยิ่งดี)

๒.๕ จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง

๓. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

๓.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

๓.๒ สร้างข้อคำถาม จำนวน ๑๒ ข้อ ครอบคลุม ๓ ด้าน ได้แก่ ๑.) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ๒.) ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ๓.) ประโยชน์ที่ได้รับ

๓.๓ นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาความถูกต้องเชิงเนื้อหา เนื้อหา (content validity) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+๑ แน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R สอดคล้องกับนิยามที่ต้องการวัด

๐ ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R สอดคล้องกับนิยามที่ต้องการวัด

-๑ แน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ไม่สอดคล้องกับนิยามที่ต้องการวัด

นำคะแนนมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence-- IOC) มากกว่า .๕๐ ขึ้นไปถือว่าใช้ได้

๓.๔ นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

๓.๕ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

การดำเนินการทดลอง

๑. กำหนดประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

๒. ทดสอบก่อนเรียน

๓. จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

๔. ทดสอบหลังเรียนและประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทดลองการสอนมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดำเนินการดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

๑.๑ ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ดำเนินการโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence-IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้

๑.๒ ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ดำเนินการดังนี้

๑.๒.๑ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence-IOC) ของแบบทดสอบ

๑.๒.๒ วิเคราะห์ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

๑.๒.๓ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบปรนัย

๒. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๒.๑ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ด้วยสถิติ (t-test dependent)

๒.๒ การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

อนึ่ง ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกันดังนี้

n	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน ระดับความเป็นอิสระ (degree of freedom)
t	แทน สถิติทดสอบที (t-test)
p	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (sig)

ตอนที่ ๑ ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

ตัวแปร	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	df	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ผลสัมฤทธิ์ด้าน การอ่านจับ ใจความ	๑๐.๙๐	๑.๖๙	๑๔.๕๐	๒.๓๐	๓๖.๑๙	๒๙	.๐๐๐

* $p < .๐๕$

ตาราง ๒ ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

จากตาราง ๑ พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑๐.๙๐ คะแนน และ ๑๔.๕๐ คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

ตาราง ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ ๓ โดยมีเกณฑ์แปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

๔.๕๑ – ๕.๐๐	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับดีมาก
๓.๕๑ – ๔.๕๐	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับดี
๒.๕๑ – ๓.๕๐	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับปานกลาง
๑.๕๑ – ๒.๕๐	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับน้อย
๑.๐๐ – ๑.๕๐	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับ
๑. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้				
๑.๑ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	๔.๕๓	๐.๖๕	ดี	๑
๑.๒ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การอภิปรายซักถาม และแสดงความคิดเห็น	๔.๒๔	๐.๘๕	ดี	๔
๑.๓ การใช้ด้วยแบบฝึกทักษะมีความน่าสนใจและมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน	๓.๖๔	๑.๐๘	ดี	๖
๑.๔ ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	๔.๔๒	๐.๘๓	ดี	๓
๑.๕ มีการใช้สื่อและเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เรียนอย่างเหมาะสม	๔.๕๑	๐.๗๕	ดีมาก	๒
๑.๖ เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	๓.๘๐	๑.๐๙	ดี	๕

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับ
๒. ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน				
๒.๑ นักเรียนให้ความสนใจและมีความสุขกับการเรียน	๓.๙๖	๐.๙๙	ดี	๓
๒.๒ การจัดโต๊ะเรียนในห้องเรียนมีความเอื้อต่อการเรียนการสอน	๔.๔๗	๐.๖๙	ดี	๑
๒.๓ บรรยากาศของการเรียนการสอนมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้อิสระ	๔.๓๘	๐.๗๔	ดี	๒
๓. ประโยชน์ที่ได้รับ				
๓.๑ การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านจับใจความด้วยตนเอง	๔.๖๔	๐.๖๐	ดีมาก	๑
๓.๒ นักเรียนมีความประทับใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๔.๖๐	๐.๕๗	ดีมาก	๒
๓.๓ การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ ได้	๔.๓๓	๐.๗๙	ดี	๓
รวม	๔.๒๙	๐.๘๐	ดี	

จากตาราง ๒ พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับ ดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๐ เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ข้อ “๓.๑ การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ” มีระดับความพึงพอใจอยู่ในอันดับ ๑ คือได้คะแนนเฉลี่ย ๔.๖๔ อันดับ ๒ คือ ข้อ “๓.๒ นักเรียนมีความประทับใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน” ได้คะแนนเฉลี่ย ๔.๖๐ และอันดับ ๓ คือ ข้อ “๑.๑ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม” ได้คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๓ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อ “๑.๓ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน” ได้คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๔

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental research) เพื่อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R โดยได้ดำเนินการในการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R
๒. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จำนวน ๙๗ คน
๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ โรงเรียนสามัคคีศึกษา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๓๐ คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)
๓. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - ๓.๑ ตัวแปรต้น/ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R
 - ๓.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ และ ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R
๔. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ใช้เวลาในการทดลอง ๑๐ คาบ คาบละ ๕๐ นาที ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R พบว่า

๑. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อมูลที่ค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ ๑ ที่กำหนดไว้ อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R เป็นเทคนิคการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนารูปแบบในการอ่านจับใจความอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งนักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ไปตามแต่ละขั้นตอนอย่างมีระบบ และสามารถเกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านการอ่านซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การตั้งคำถาม และการทบทวนในสิ่งที่อ่านจึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคนอื่น ๆ (๒๕๕๕, หน้า ๒๘๗, ๒๘๙) กล่าวถึงวิธีสอนแบบ SQ๔R ว่าเป็นเทคนิคการสอนการอ่านอย่างคร่าวเพื่อสำรวจหาข้อมูลที่สำคัญของเรื่องผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญได้ดี สามารถช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคิดว่าเขาต้องรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำได้ดีและสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เพราะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการอ่านของผู้เรียนได้โดยตรง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกใช้เทคนิคการสอนนี้ไปใช้กับการอ่านจับใจความซึ่งอ่านตามลำดับขั้นตอนของเทคนิค SQ๔R นอกจากนี้ เทคนิคการสอนดังกล่าวยังเป็นเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเนื่องจากผู้เรียนที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคดังกล่าวได้ลงมือปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนจึงส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

๒. ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญด้วยตนเองได้ดียิ่งขึ้นซึ่งเป็นผลสะท้อนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้จากการอ่านโดยปฏิบัติตามขั้นตอนการอ่านของเทคนิค SQ๔R ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น และมีการพัฒนาทักษะการอ่านโดยอ่านสื่อต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาจากด้านต่าง ๆ โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีคะแนนมากที่สุดไปจนถึงด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านประโยชน์ที่

ได้รับ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ อันเป็นผลเนื่องมาจากการที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประโยชน์จากการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ อีกทั้งบรรยากาศในชั้นเรียนเอื้ออำนวยให้นักเรียนมีความตั้งใจ และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้นและส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนั้นเนื่องจากนักเรียนมีขั้นตอนการอ่านจับใจความอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามแนวทางการอ่านที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ๔R ซึ่งนักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การอ่านสำรวจ การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านและการอ่านอย่างละเอียดจนไปถึงการทบทวนเรื่องที่อ่าน อีกทั้งนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดีจึงส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีแนวทางในการอ่านที่ดีขึ้น และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ครูจะนำไปใช้

๑. ครูควรมีการแจ้งขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ๔R ให้นักเรียนทราบก่อนจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการอ่านจับใจความของนักเรียนส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเพื่อให้นักเรียนจะได้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเมื่อมีการจัดการเรียนรู้

๒. ครูควรทำสื่อการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งวิธีการสอนวิธีต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละชั่วโมงเรียน ซึ่งเป็นสื่อและวิธีสอนที่สอดคล้องกับเรื่องการอ่านจับใจความเพื่อให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน รวมทั้งมีการออกแบบสื่อการสอนที่น่าสนใจเพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจ มีความกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียนมากขึ้น

๓. การเลือกสื่อหรือเนื้อหาที่นำมาให้นักเรียนอ่านควรเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในเรื่องที่ได้อ่านด้วยเทคนิค SQ๔R ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ครูควรนำเทคนิค SQ๔R ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น เนื่องจากทักษะการอ่านโดยเฉพาะการอ่านจับใจความซึ่งเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงและเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในทุกวิชาที่ต้องมีการใช้การอ่านในการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

๑. ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ๔R ไปทดลองสอนทักษะการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาภาษา ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของนักเรียนเพิ่มเติม

๒. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ๔R กับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถจัดการเรียนรู้ร่วมกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอ่านได้ เช่น ๕W๑H SQ๔R เป็นต้น

๓. ควรทำการวิจัยที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ๔R ร่วมกับการสอนวิชาภาษาไทยในสาระอื่น ๆ เช่น การสอนเนื้อหาวรรณคดี เป็นต้น

๔. ผู้บริหารควรสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัยให้กับบุคลากรทั้งในโรงเรียนและโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเป็นการนำงานวิจัยที่ทำขึ้นไปใช้ให้เกิดคุณค่าและเป็นประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนการสอน